

ÅRSRAPPORT 2012- TUNSBERG BISPEDØMME

En oversikt over Tunsberg bispedømme

Vestfold fylke

Befolkning: 236 424 (pr 1 jan 2012). Befolkningen utgjør 4,7 % av landets samlede innbyggertall. Vestfold har tredje største folketetthet i Norge: 103 mennesker per kvadratkilometer.

Buskerud fylke.

Befolkning: 265 164 (pr. 1.jan 2012). I de nordvestlige deler av fylket, Hallingdal, Numedal, Sigdal og Eggedal og de tilstøtende fjellstrekninger, er bosetningen begrenset til de smale dalførene. Hovedtyngden av bosetningen finnes i lavlandet sør-øst i fylket. I nedre del av fylket er det en betydelig industri og variert service-virksomhet, særlig i Drammen, Hønefoss og Kongsberg.

Bispedømmet er delt inn i 10 prostier, 34 fellesråd og 114 sokn. Antall kirkemedlemmer pr sokn: 3361. pr. fellesråd: 10947

De 10 prostiene er: 34 fellesråd med tilsammen 114 sokn:

Dom prostiet	Lier
Larvik	Eiker
Sandefjord	Kongsberg
Nord-Jarlsberg	Ringerike
Drammen	Hallingdal

Antallet prester:

10 proster,
76 sokneprester, 17 kapellaner,
8 prostiprester, 9 seniorprester, 3
spesialprester – til sammen 123 prester

Antall diakoner/diakoniarbeidere: 35

Antall kateketer: 13

(9 kateketstillinger med statlig tilskudd)

**Antall menighetspedagoger,
trosopplærere mv.: 58**

Andebu	Drammen
Flesberg	Flå og Nes
Gol	Hemsedal
Hof	Hol
Hole	Holmestrand
Horten	Hurum
Kongsberg	Krødsherad
Lardal	Larvik
Lier	Modum
Nedre Eiker	Nore
Nøtterøy	Re
Ringerike	Rollag
Røyken	Sande
Sandefjord	Sigdal
Stokke	Svelvik
Tjøme	Tønsberg
Øvre Eiker	Ål

Utdeling av 4 –årsbok i
Røyken kirke:
Foto:
Marion Andersen

KAP. 1. TILSTANDSRAPPORT 2012

1. 1. GENERELL VURDERING AV TILSTANDEN I TUNSBERG BISPEDØMME

Året 2012 har vært et svært aktivt år i Tunsberg bispedømme. Vi kan se tilbake på en rekke godt gjennomførte tiltak i tråd med strategier og mål lagt nasjonalt i Kirkemøtet og regionalt i bispedømmerådet.

Denne rapporten bygger på en gjennomgang av de ulike satsningsområder med tilhørende målformuleringer og måloppnåelse. Drøftingene under hvert avsnitt vil være refleksjoner og konklusjoner som biskop og bispedømmeråd tar med seg videre inn i det løpende arbeid og strategiplan for 2013.

Tunsberg bispedømme har et utviklet system for risikovurdering av virksomheten. Fra og med 2012 gjelder risikovurderingen alle deler av virksomheten – noe som nedfeller seg i de enkelte arbeidsområders strategi og årsplaner.

Det hører med i en generell vurdering å nevne noen av de større saker som biskop og bispedømmeråd har vært engasjert i gjennom året 2012.

22. juli 2012 ble det arrangert en minnegudstjeneste i Norderhov kirke i forbindelse med de tragiske hendelsene året før på Utøya i Ringerike prosti. Biskop Laila Riksaasen Dahl ledet gudstjenesten hvor både representanter fra kongehus, regjering, AUF og pårørende var tilstede.

Landskonferansen 2012 - om visuell kunst i kirken: «God smak, dårlig smak, kristen smak» ble arrangert av Tunsberg bispedømmeråd i samarbeid Kirkerådet i overgangen oktober/november, og samlet kulturmedarbeidere og kirkelige ansatte fra hele Norge.

Tunsberg bispedømme har overtatt arbeidsgiveransvaret for Gravplassrådgiver fra 2012, og ny medarbeider var på plass 1. oktober.

Departementets IT-enhet har fram til desember 2012 vært plassert ved Tunsberg bispedømmekontor. Denne ordningen har nå opphørt.

Året 2012 har dessuten vært preget av stor aktivitet i menigheter og bispedømmekontor når det gjelder arbeid med biskopens godkjenning av trosopplæringsplaner og menighetenes gudstjenesteordninger.

Tunsberg bispedømmeråd måtte i 2012 avslutte et to-årig prosjekt med studentpresttjeneste ved Høgskolen i Vestfold grunnet manglende økonomi. Dette er svært beklagelig siden prosjektet var svært vellykket (cfr vedlagt rapport).

Vatnås kirke
Foto: KEL

1.2. TILSTANDSVURDERING SETT I LYS AV HOVEDMÅL

HOVEDMÅL

Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke, som inviterer mennesker i alle aldre og livssituasjoner til tro og felleskap. Kirken skal bidra til å styrke lokalsamfunn, målbære menneskeverdet og utfordre til solidaritet. (Prop.1 S 2011-2012)

Styringsparameter:

Oppslutningen om Den norske Kirke (medlemmer, gudstjenester, kirkelige handlinger, kulturarrangementer mv.)

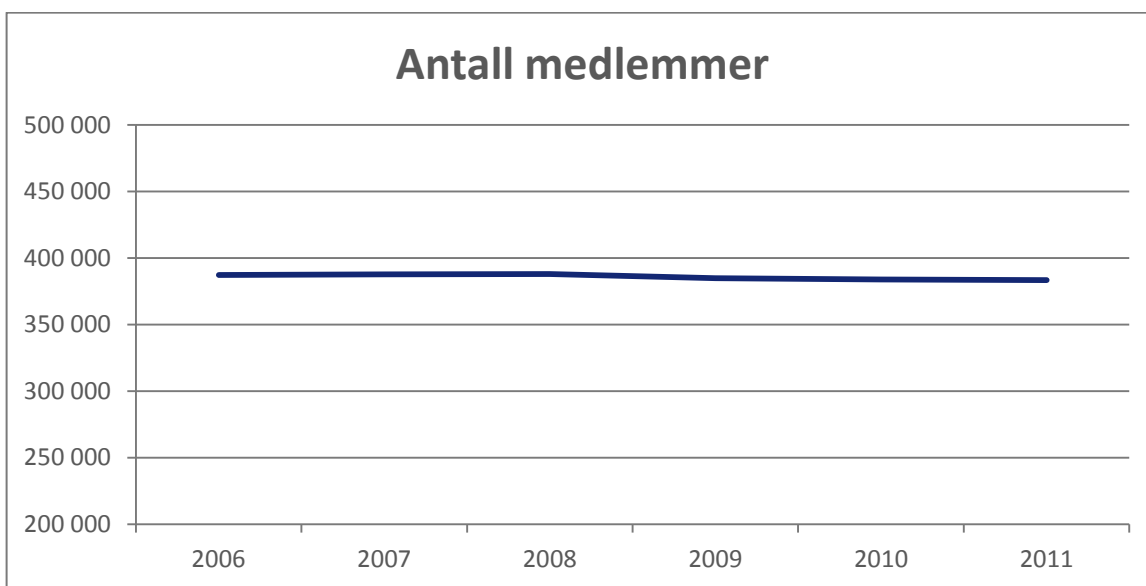
Resultatindikatorer:

Tallene for 2012 er basert på innrapporteringer fra bispedømmets 114 menigheter. Tall fra den enkelte menighet er identiske med de tall som er innrapportert pr 15.02.2013 til den sentrale «Årsstatistikk for Den norske kirke 2012». Tallene er her er gruppert etter de oppsatte resultatindikatorer som vesentlig handler om oppslutning.

A. Medlemmer i Den Norsk Kirke, Tunsberg

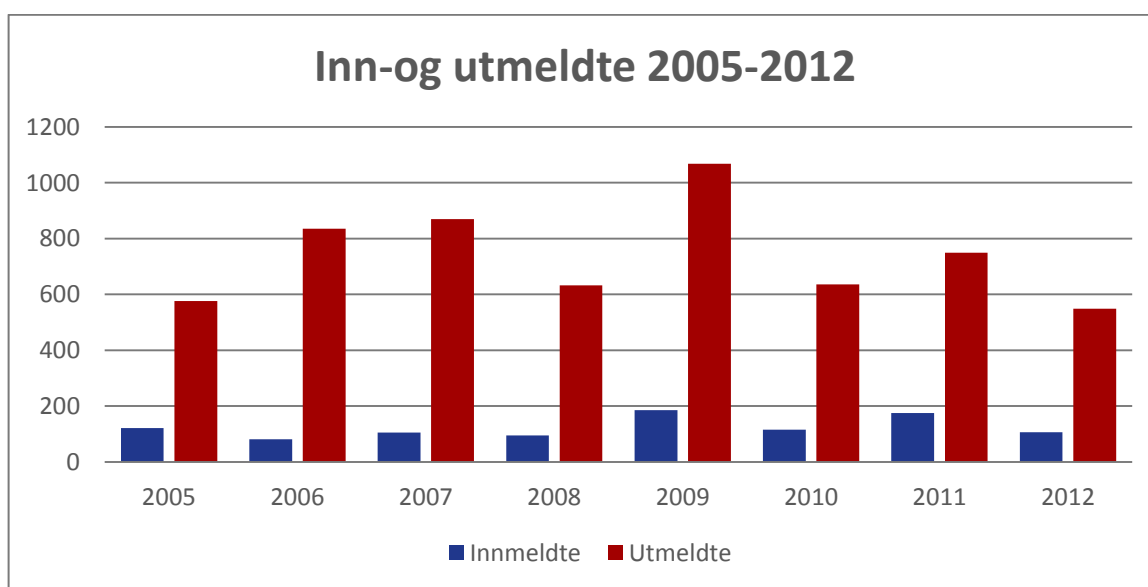
Medlemstall pr.31.12.2012 foreligger ikke i denne rapporten skrives. Rapporten baseres derfor på tall fra 31. 12. 2011. En sammenlignende statistikk, medlemmer 2006-2011, kan grafisk fremstilles slik:

Grafen bygger på følgende tall:

2006	2007	2008	2009	2010	2011
387 255	387 659	387 802	384 808	383 743	383 132

Antall medlemmer tilsluttet Den norske Kirke i Tunsberg var pr 31.12.2011: **383 257 medlemmer**. Det tilsvarte **76,9 %** av befolkning i Tunsberg (Buskerud (264 176 innb.) og Vestfold (235 891 innb.). Fra 2006 til 2011 har vi en medlemsreduksjon på ca. 1 %, noe som viser at kirken har en stabil oppslutning i bispedømmet. Den svake nedgangen kan delvis forklares med opprydning i medlemslistene (særlig mht. nedgangen i 2009) og endringer i befolkningens sammensetning mht. tilhørighet til ulike livs- og trossamfunn pga. migrasjon.

Grafisk fremstilling av inn-og utmeldinger 2005-2012.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Innmeldte	121	81	105	95	186	116	175	107
Utmeldte	576	835	870	632	1068	636	749	549

Ser vi på inn- og utmeldinger for året 2012, ser vi at det er en liten nedgang i antall *innmeldinger* (107) sammenlignet med de tre siste årene, mens antallet *utmeldinger* (549) er det laveste målt for perioden. De høyere tall på utmeldinger i 2009 og 2011 kan ha sammenheng med kirkevalget som fant sted i disse årene (kfr. Tilstandsrapport Dnk 2011). Det er ikke mulig å spore noen enkeltmønstre i årsakene til utmeldinger for 2012. Tallene fra det enkelte sokn viser dog som tidligere at det er færrest utmeldinger i bygdemenigheter og flest i bykommuner, spesielt i Vestfold byene.

Resultatoppnåelse:

Tallene viser at Den norske Kirke fortsatt fremstår som en landsdekkende, lokalt forankret folkekirke med stabil oppslutning blant befolkningen i Tunsberg

Fremtidige utfordringer

Antallet som tilhører andre religioner og livsanskuelser har økt noe. Det er stor forskjell på by og land. Sosiologiske og religiøse endringer utfordrer oss som kirke, ikke minst til å arbeide med vår selvforståelse og identitet som en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.

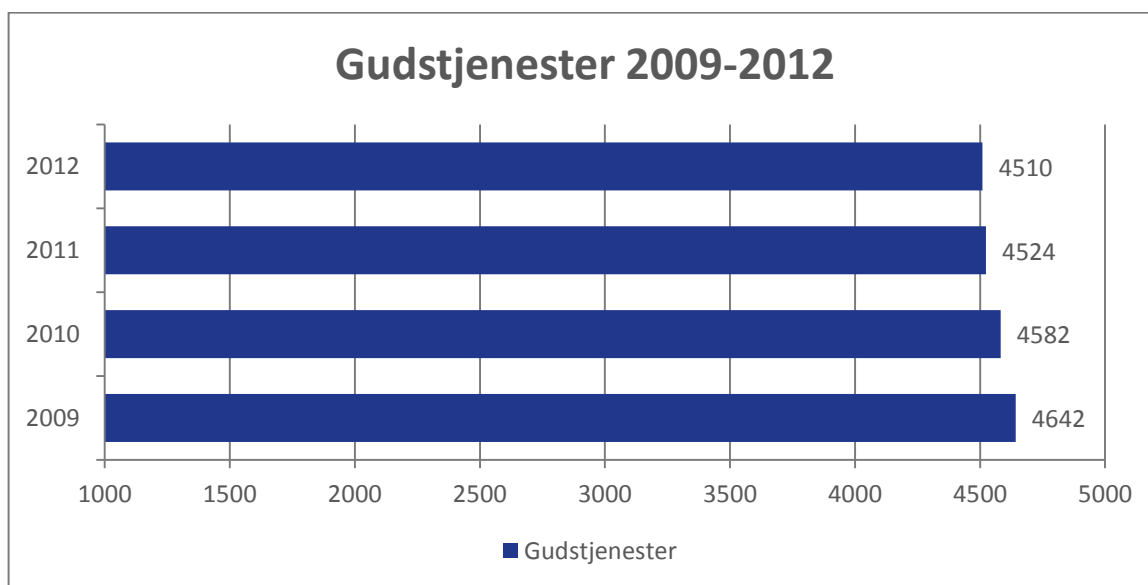
B. Oppslutning om gudstjenester på søn- og helligdager i 2012.

Det er i løpet av 2012 feiret 4510 gudstjenester på søn- og helligdager. Antallet deltakere er 421 175. Snitt pr gudstjeneste er 93,4 deltakere. Til sammenligning lå gjennomsnittet for gudstjenestedeltakelse på landsbasis i 2011 på 102 deltakere (statistikk fra 2012 foreligger ennå ikke).

Tabell 2009-2012:

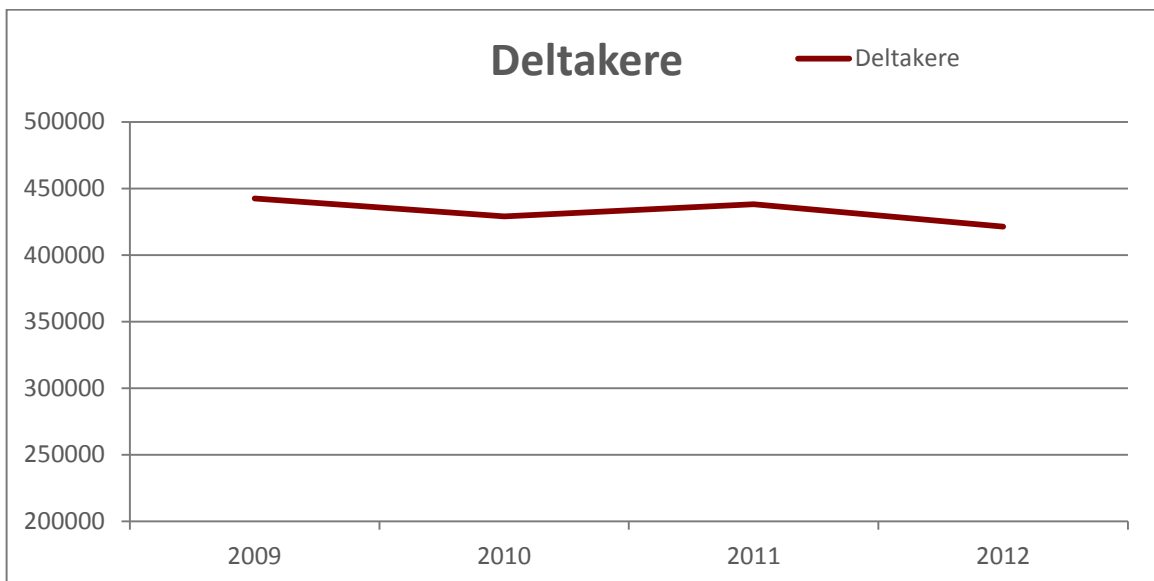
	2009	2010	2011	2012
Gudstjenester	4642	4582	4524	4510
Deltakere	442410	428899	438091	421175
Snitt	95	93,6	96,8	93,4

Antall gudstjenester 2009-2012:

Antallet gudstjenester på søn- og helligdager har sunket med -14 sett i forhold til året før.

Grafisk fremstilling av antall deltakere gudstjenester, søn- og helligdager:

Vurdering av resultatoppnåelse

Menighetene fremstår fortsatt som en lokalt forankret kirke, som inviterer mennesker i alle aldre og livssituasjoner til tro og felleskap. Statistikken for 2012 viser svak nedgang i antall som går til gudstjeneste. Forandring i snitt pr. gudstjeneste er lite. Telling av gudstjenestedeltagere er ingen eksakt beregning, men mange steder basert på kvalifiserte overslag. Statistikk for 2012 gir grunn til å si at gudstjenestebesøket i Tunsberg holder seg stabilt.

Menighetene var i 2012 særlig opptatt med gudstjenestereformen. Hvorvidt denne vil ha langsiktig innvirkning på oppslutning om gudstjenesten er for tidlige å si noe om. Vi tror også sosiologiske årsaker, knyttet til fritidssamfunnet og bruk av hytter og ferietilbud, kan forklare utviklingstrekk som viser noe svakere oppslutning om vanlige gudstjenester i menighetene.

Tallene viser store variasjoner mellom de enkelte menigheter mht til gudstjenestedeltakelse. Det generelle inntrykket lokalt er, at færre går regelmessig til gudstjeneste, men at flere personer enn tidligere deltar på en og annen gudstjeneste i løpet av året.

Fremtidige utfordringer

Bispedømmet har arbeidet strategisk og langsiktig mht til innføringen av gudstjenestereformen. Det er håp om at den vil føre til større lokalt engasjement omkring gudstjenesten. Se nærmere om dette under resultatmål «gudstjenesteliv» på 16.

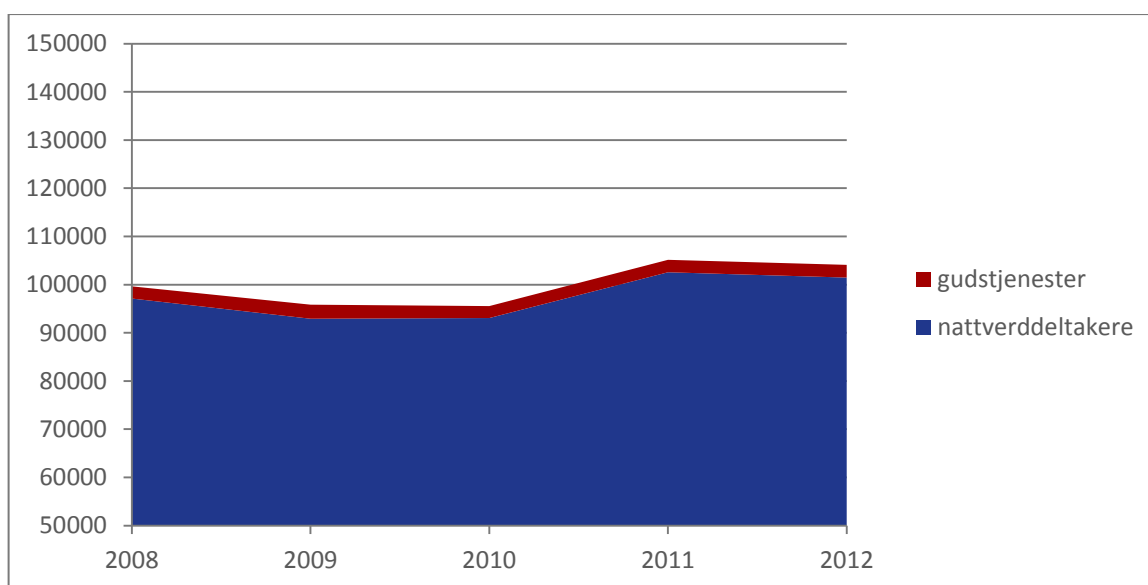

C. Oppslutning: Gudstjenester med nattverd og nattverddeltakere i 2012

Det har vært feiret til sammen 2637 gudstjenester med nattverd i 2012. Dette er en økning på 54 gudstjenester sammenlignet med året. Antallet nattverddeltakere i 2012 var 101.466. Sammenligner vi dette tall med tall fra de foregående år ser vi følgende i tabellen nedenfor:

	2008	2009	2010	2011	2012
nattverddeltakere	97 116	92 924	93 070	102 566	101 466
gudstjenester	2528	2916	2479	2583	2637

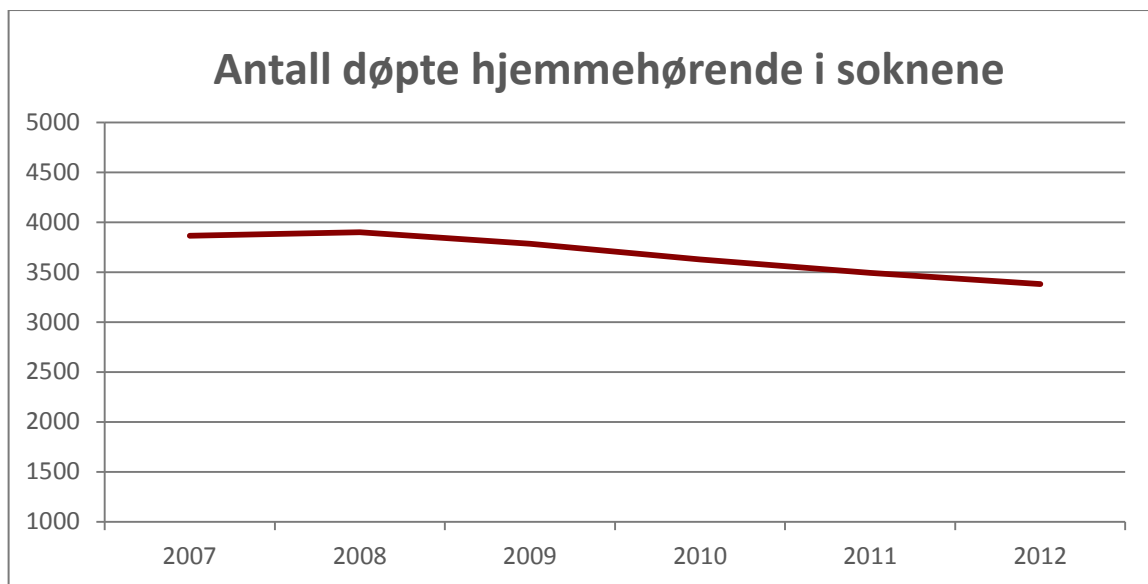
Antall gudstjenester med nattverd og nattverddeltakere 2008-2012:

Resultatoppnåelse

Tallene viser god oppslutning om nattverd. Etter en markant økning i antall nattverddeltakere fra 2010, ser vi at kurven nå flater ut, med en marginal nedgang. Antall gudstjenester med nattverd har økt, noe som skulle gi grunnlag for økt nattverddeltagelse. Når det ikke er økning kan det ha sammenheng med variasjoner i gudstjenestetilbudet fra 2011 til 2012. Generelt kan sies at god oppslutning om nattverd har sammenheng med økt bruk av intinksjon.

D. Oppslutning om dåp- antall døpte 2012

Tabell over antall dåp og fødsler, Tunsberg 2007-2012:

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Døpte i soknet	3864	3899	3784	3628	3493	3381
Døpte utensokns						2368
Dåp tilsammen						5749
Antall fødte		4707	4842	5305	4085	

Vi har ikke tall for antall fødte for 2012. Variasjoner i dåpstall har sammenheng med variasjoner i fødselstall. Hvor mange fødte som er hjemmehørende i Dnk har vi ikke oversikt over på nåværende tidspunkt. Det hadde vært ønskelig, da slike tall ville gitt bedre grunnlag for å vurdere oppslutning om dåp i vår kirke. Antall innrapportert dåp i 2012 er til sammen 5749 dåp (inkludert utensokn døpte). Inkludert er samtlige døpte, uansett alder. De fleste antas å være barn rundt 0-1 år.

Resultatoppnåelse

Totalt sett døper vi flere enn fødselstall skulle tilsi. Det har sammenheng med at dåp i Tunsberg, i likehet med i alle andre bispedømmer, har dåp av utensokns barn. Tall fra 2012 viser at tallet på døpte i soknene gikk noe ned. Samtidig har vi høye tall på utensokns dåp. Det er store variasjoner i forhold til hvor foreldre ønsker å døpe sine barn. Det er med sikkerhet å si at et stort flertall av kirkens medlemmer fortsatt velger å døpe sine barn.

Fremtidige utfordringer

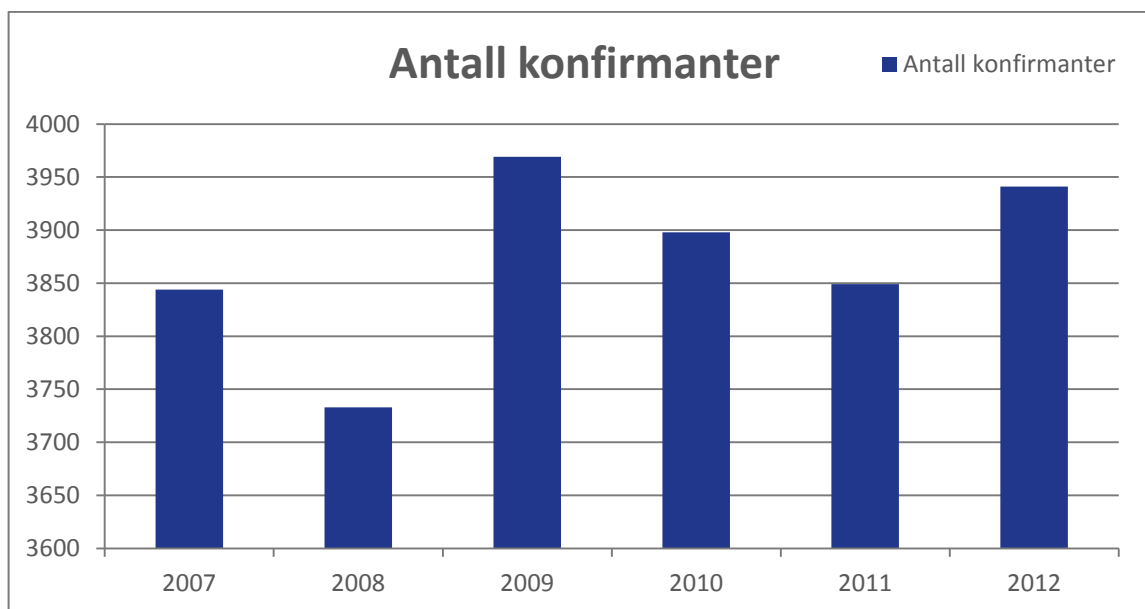
Det legges mye godt arbeid i dåpssamtalene, noe rapport for trosopplæring viser. Det er vesentlig for kirken at medlemmene døper sine barn. Dåpen danner grunnlag for tro og tilhørighet i kirken. Arbeidet med trosopplæring vil ha betydning for dåpens plass og betydning i

menighetene. Skal vi lykkes med god oppslutning om dåp i fremtiden er det avgjørende at trosopplæringsreformen følges opp med friske statlige midler, slik det ble lovet. På den måten kan vi ha økt satsing på dette viktige arbeidet i alle våre prostier.

E. Oppslutning om konfirmasjon- 2012

Tabell over antall konfirmanter 2007-2012:

2007 -2012	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ant. konfirmanter	3844	3733	3969	3898	3843	3941

Resultatoppnåelse:

Antallet konfirmanter viser en økning fra i fjor og er det nest høyeste tall siden 2007. Svingning i konfirmantantall har blant annet sammenheng med svingninger i årskullene. Det reflekterer også kvalitet på tilbud som gis i forbindelse med konfirmasjonstiden. I den sammenheng trekker vi fram økning i konfirmantdeltagelse i to prostier som har levert og fått godkjent lokale trosopplæringsplaner. Det gjelder Nord-Jarlsberg og Eiker prostier. Der er andelsprosenten økt til 83 %. En av forklaringene på dette knytter vi til økt innsats og kvalitet i arbeidet knyttet til konfirmanter og trosopplæring i de to prostiene. Resultat i de to prostiene indikerer at økte midler til trosopplæring, inkludert konfirmantundervisning kan gi økt oppslutning.

Tiltak som er gjennomført, og fremtidige utfordringer

Tall for 2011 viste en nedgang mht til oppslutning om konfirmasjon. Vi har forsøkt å finne årsaker til fjorårets nedgang, og utfra denne sette i gang eventuelle mottiltak. Årsakene til

nedgang i antall konfirmanter hos de menigheter som viste betydelig reduksjon i 2011 synes å ha sammenheng med to forhold:

- a) Økt satsing fra Humanetisk Forbund i byene, med tilbud om humanetisk konfirmasjon
- b) Bemanningssituasjonen i bygdene.

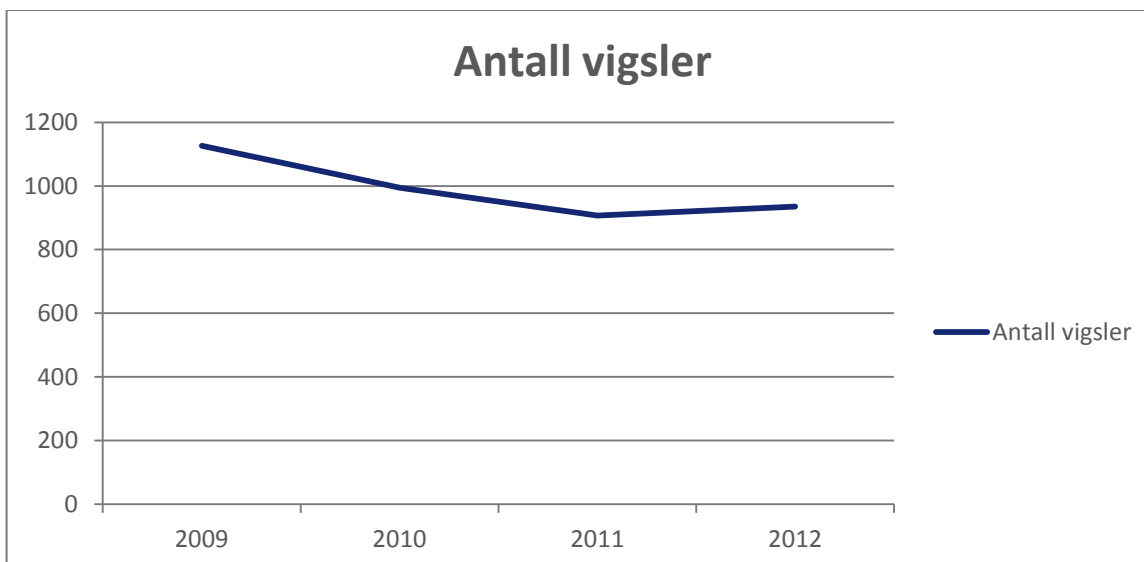
Noen menigheter viste for 2011 en oppgang i antall konfirmanter. Årsakene til dette lå dels i skifte av bemanning og endringer av selve konfirmant-oppleggene lokalt. Et eksempel her er Sande menighet som la om konfirmantundervisningen fra en tradisjonell 8 mnds undervisning til satsning på leirkonfirmasjon. Som resultat gikk i 2011 andelsprosenten opp fra 61,8 % til 68,5 %. Et annet eksempel er Hof menighet hvor de innførte konfirmantweekend som en del av opplegget. Resultatet var en økning fra 64,4 % til 70 %. Begge menighetene har blitt tildelt trosopplæringsmidler.

Samarbeid med organisasjoner

Vi har samarbeidet med Kirkerådet, Kirkens Nødhjelp og de fleste av bispedømmene om utgivelse av informasjonsheftet «Konfirmant 2014». Dette sendes ut til samtlige 14-åringer uansett kirketilhørighet. Mange menigheter velger å bruke den samme mal i sin informasjon lokalt.

I juni 2012 arrangerte vi i samarbeid med KFUK-KFUM speiderne en fagdag omkring deres nye konfirmant-opplegg. En positiv dag med god oppslutning. Viktig at de som er ansvarlige for konfirmasjonstiden i menighetene får nye idéer. Vi har tatt initiativ til samarbeid med KFUK-KFUM i Buskerud og Vestfold omkring leiropplegg og ledertreningsopplegg knyttet til ungdom og konfirmanter. Vi vil vurdere å utvide kontakten med andre ungdomsorganisasjoner.

F. Oppslutning- antall kirkelige vigslar 2012.

Tabell over antall kirkelige vigslar i Tunsberg 2009-2012:

2009	2010	2011	2012
1126	995	907	935

Resultatoppnåelse:

935 par valgte kirkelig vigsel i 2012. Dette viser en oppgang sammenlignet med 2011. Tross dette viser statistikken at det totale antall vigslar over tid har gått ned. Dette samsvarer med tendensen i landet for øvrig. (Prosentandelen av vigslar som inngås innenfor DnK lå i 2011 på 37,1 %). Forklaring på nedgangen knyter vi til to forhold: a) Antallet enehusholdningar har økt. Og utgjør nå ca 17 % av den totale befolkningen i Tunsberg. b) Samboerskap er blitt mer vanlig. 13,7 % av befolkningen i Vestfold er samboere, mens tallet for Buskerud er 14,1 %.

Vurderingar av resultatsoppnåelse.

Tross demografiske endringer i befolkningen, der flere unge utsetter å gifte seg av økonomiske årsaker, økning av antall samboerskap og alenehusholdningar, har 935 par allikevel valgt kirkelig bryllup.

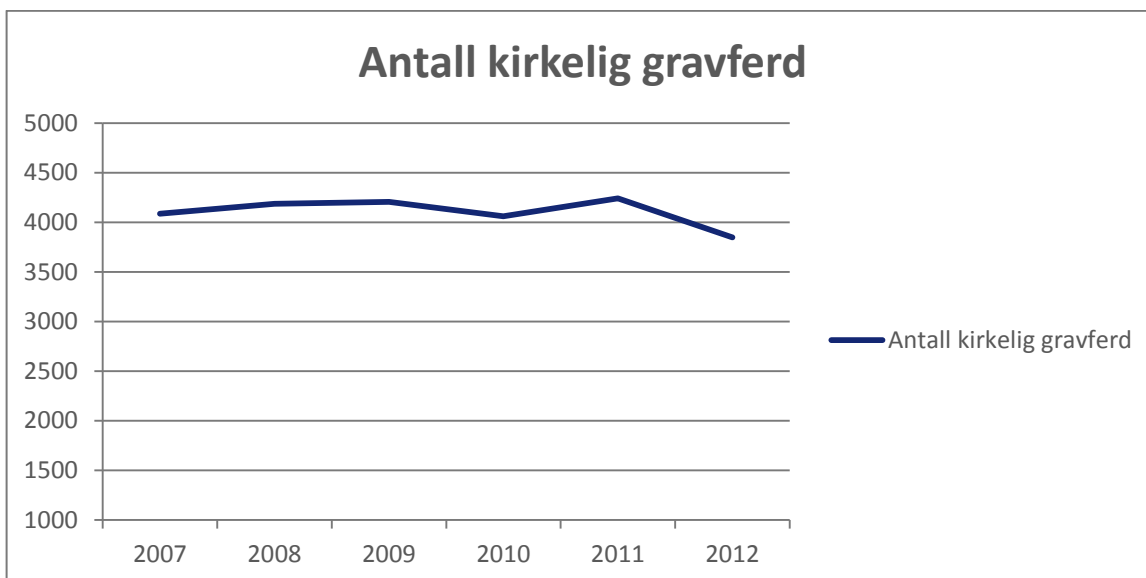
G. Oppslutning- antall gravferder/jordpåkastelser 2012

Tabell over antall kirkelige gravferder/ jordpåkastelser 2007-2012:

2007	2008	2009	2010	2011	2012
4085	4187	4205	4061	4240	3849

Grafisk fremstilling av antall kirkelige gravferder/jordpåkastelser 2007-2012:

Resultatoppnåelse:

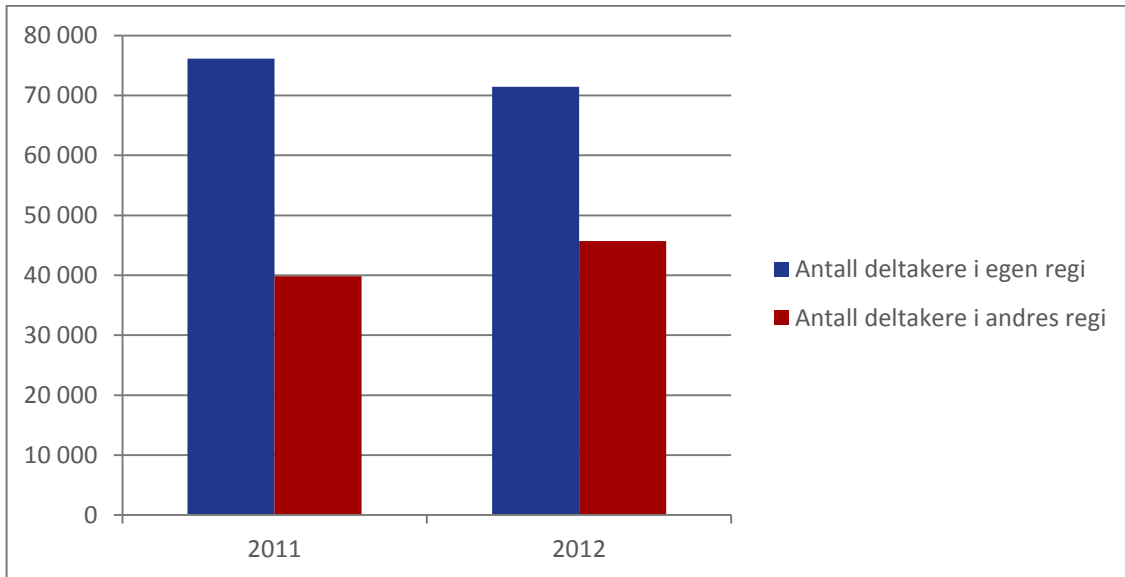
3839 personer ble gitt en kirkelig gravferd i rammen av menighetene i Tunsberg i 2012. Det foreligger ikke tilgjengelige tall fra SSB for samme periode slik at vi ikke kan fastslå hvor stor andel av gravferd totalt som var kirkelige for samme periode. Det er derfor ikke mulig å fastslå om nedgangen skyldes at flere velger ikke kirkelig gravferd eller om antall døde for perioden var lavere. Det er grunn til å tro at nedgang i gravferdstatistikk har sammenheng med variasjoner i dødstall. Det er ikke mulig på nåværende tidspunkt å fastslå om endringene i gravferdsloven av 1.7.2012 har fått noe konkret nedslag.

H. Oppslutning, konserter og musikkandakter og kulturarrangementer

Menighetene skal avgi rapport på antall konserter, musikkandakter og kulturarrangementer, både i regi av menighetene og i regi av andre. I dette tallet inngår ikke menighetenes korarbeid. Tallene nedenfor er basert på innrapporteringen for 2012

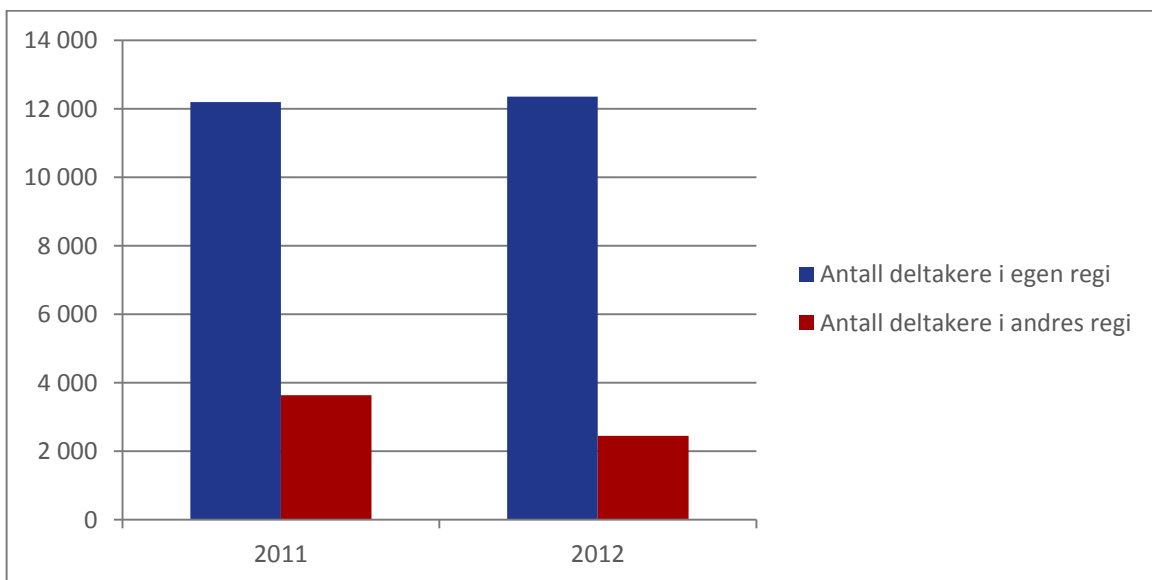
Tabell over **konserter og musikkandakter 2011-2012:**

	KONSERTER MUSIKKANDAKT Egen regi	Antall deltakere	KONSERTER MUSIKKANDAKT I andres regi	Antall deltakere
2011	692	76 151	254	39 858
2012	667	71 427	277	45 682

Tabell over kulturarrangementer 2011-2012:

	KULTUR- ARRANGEMENTER i egen regi	Antall deltakere	KULTUR- ARRANGEMENTER I andres regi	Antall deltakere
2011	154	12 190	39	3636
2012	179	12 352	40	2453

Resultatoppnåelse:

Tallene for 2012 viser at det ble arrangert 1359 konserter og musikkandakter i menighetens og i andres regi. Arrangementene samlet til sammen 84.540 deltakere. Dette gir et snitt på 62 deltakere pr arrangement.

Det ble arrangert 219 kulturarrangementer i regi av menigheten og med til sammen 14.805 deltagere. Dette gir et snitt pr arrangement på 67 personer. Kulturarrangementene hadde en bred spennvidde fra kunstutstillinger til sosiale kulturkvelder med ulike tema i menighetene.

Vurdering av resultat

Tallene viser at konserter og kulturarrangementer befester kirken som en av Norges fremste kulturformidlere. Kultursatsingen åpner kirken for en større del av befolkningen. Den bidrar til estetisk, kulturell og åndelig fornyelse av kirkens arbeid og befester kirkens karakter og rolle som folkekirke.

Legoklubben i Kjøse. Klubben er et av de nye trosopplærings tiltakene, og var en av de nominerte til Trosopplæringsprisen i 2012. Foto: Larvik kirkelige fellesråd.

KAP. 2. GUDSTJENESTELIV

Mål:

Kirkerådet og bispedømmerådene skal legge til rette for at Kirkemøtets mål og strategier kommer til anvendelse i menighetene.

Styringsparametere:

Fornyelse av kirkens gudstjenesteliv.

Resultatmål:

Øke gudstjenestedeltakelsen.

Resultatindikatorer:

Gjennomsnittlig gudstjenestedeltakelse på søn -og helligdager.

Antall lokale grunnordninger godkjent av biskopen.

A. Gudstjenesteoppslutning

Vurdering av resultatmål:

- Mål ikke oppnådd

I foregående kapittel er det under 1.2.2 gitt en redegjørelse for gudstjenestedeltakelsen i 2012 basert på innrapporterte tall for menighetene. Det er for tidlig å kunne si noe om effekten av gudstjenestereformen sett i forhold til kirkerådets ønskede mål om økt gudstjenestedeltakelse. Det er også vanskelig å gi en objektiv empirisk årsaksbegrunnelse for nedgangen i gudstjenestedeltakelsen i 2012.

Vi har stilt spørsmål ved om en liten nedgang kan ha sammenheng med de mange endringene og utprøvinger av ny liturgi som har funnet sted i menighetene i 2012. Har dette bidratt til fremmedgjøring slik at kirkegjengere av den grunn har gått mindre til gudstjeneste? Det er ikke funnet noe grunnlag i det innrapporterte materialet fra menighetene som kan påvise noen slik sammenheng. Tvert imot. Ser en på tallene fra de menigheter som har erfart mest endring som prøvemenigheter, så kan de fleste vise til økt eller uendret gudstjenesteoppslutning for 2012 sammenlignet med 2011 (se tabell nedenfor).

	2011		2012	
	Gudstjenester	Deltakere	Gudstjenester	Deltakere
Hole	63	4870	58	6465
Tyristrand	27	3477	28	3731
Nøtterøy	67	8678	53	9071
Tjøme/Hvasser	41	3351	35	3679
Ullerål	31	2392	30	2325
Søndre Slagen	124	16627	123	15049

Om denne tendens også vil bli gjeldende for de andre menigheter som ikke har vært prøvemenigheter, vil fremtiden kunne vise.

B. Gudstjenestereformen

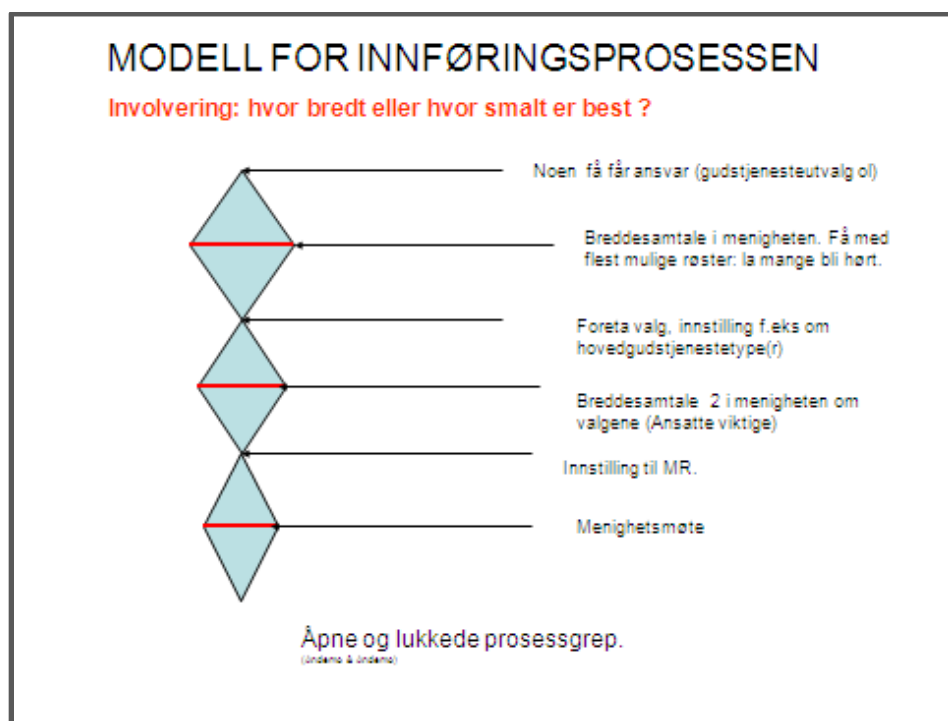
Resultatmål:

83 av 114 sokn har pr 1.02.2013 fått godkjent lokale grunnordninger. 23 er fortsatt til behandling, 5 har etter begrunnet søknad fått utsatt frist for innsendelse og 3 har ikke fått denne godkjent av formelle grunner. Samtlige av de 83 soknene har vedtatt lokal grunnordning for minst en type hovedgudstjeneste, oftest tilsvarende høymessen. Samtlige menigheter har også innført faste ordninger med bruk av medliturg ved samlingsbønn. For noen, særlig de mindre bygdesokn der presten gjennom århundrer selv har vært alene om dette, har dette vært et stort steg å ta.

Vurdering av resultatmål

- Målet oppnådd.

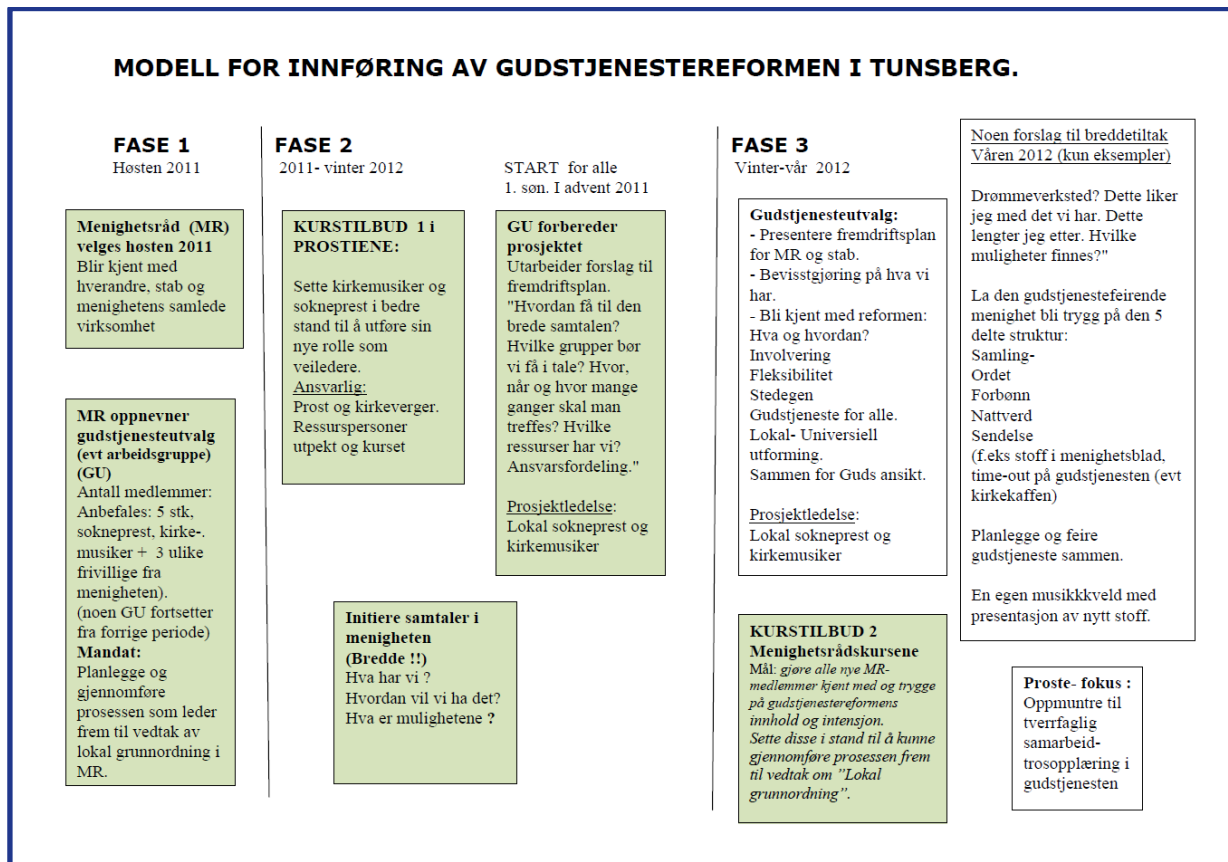
Gode prosesser har startet i menighetene og gitt godt grunnlag for videre utvikling. Innføringen har i hovedsak fulgt den prosessplan for innføring som ble skissert i vår årsrapport for 2011. Det ble også laget et pedagogisk prosessverktøy for å visualisere den ønskede prosessen. Modellen gjorde bruk av lukkede og åpne prosessgrep.

Faksimile av prosessverktøy.

Dette materialet sammen med gode eksempler fra menigheter ble distribuert og ble gjort tilgjengelige på våre hjemmesider, foruten å bli presentert på innføringskursene. De prostivise innføringskursene for kantorer og prester, som startet i 2011, fortsatte i de første månedene av 2012. Målet var å sette disse sentrale nøkkelpersonene i bedre stand til å være rådgivere og veiledere for de videre prosesser i menighetene. En runde med totalt 7 innføringskurs med til

sammen 716 deltakere der målgruppen var menighetsrådene ble også avholdt i januar 2012. Målet var å gi grunnleggende knagger til menighetsrådene og på den måte motivere og myndiggjøre dem til det arbeide som lå foran. Prostene spilte også en sentral og viktig rolle i innføringsfasen lokalt. Modellene ble i hovedtrekk fulgt av menighetene.

Faksimile av side 1 av progresjonsplan til bruk i menighetene.

Menighetene har i 2012 gjort en solid innsats, og prosessen har vært krevende for mange, ikke minst har tidspresset vært utfordrende. Tross dette har menighetene vært lojale både mot den skisserte progresjonsmodellen og mot Kirkemøtets vedtak. Vi har mottatt meldinger fra menigheter om gode prosesser og samtaler om gudstjenesten lokalt. Det rapporteres også i flere menigheter om økt og bedre samspill mellom prest og menighetsråd omkring gudstjenesten. Kirkemusikerens rolle i dette synes å ha variert noe. Særlig merkbart har dette vært i menigheter der organist er ansatt i deltidsstilling og betjener flere menigheter enn i de større kirkene. Et mindretall av menighetene har foretatt valg av liturgisk musikk, mens de fleste har ventet med dette.

Prostene rapporterer også om skuffelse, kanskje mest blant presteskapet, men også fra menighetsråd over at reformen i realiteten er mer begrensende, med hensyn til lokale valgmuligheter, enn hva mange hadde håpet den skulle være i utgangspunktet.

Reformens begrep « hovedgudstjeneste» synes for flere av menighetene å være noe uklart. Vi observerer også at struktureksempelene i veiledningsheftet er blitt direkte overtatt av ganske mange. I noen tilfeller har dette, antagelig utfra tidspresset ført til mindre kreativitet og

konsekvensanalyse enn ønskelig. Dette sees bl.a. i at flere menigheter i ettertid har hatt vansker med å tilpasse de typer gudstjenester en tidligere har feiret (konfirmasjonsgudstjeneste, lysmesser, sprell levende gudstjenester ol.) Dette er noe menighetene selv vil ta tak i i det videre arbeidet.

I ettertid ser vi at vi ikke tok tilstrekkelig høyde for hvor arbeidskrevende planarbeidet med å godkjenne og følge opp de vedtatt lokale grunnordninger ble. Dette er løst hos oss uten tilførte ekstraressurser.

Babysang i Botne menighet. Foto: Jan Baroi.

3. TROSOPPLÆRINGSREFORMEN

Mål:

Trosopplæringsreformen skal videreføres i samsvar med de retningslinjer og forutsetninger som er lagt til grunn i St.meld. nr. 7 (2002-2003) Trusopplæring i ei ny tid, jf. Innst. S. nr. 200 (2002-2003). Målet er et systematisk og sammenhengende tilbud om trosopplæring for alle døpte fram til fylte 18 år. Tilbudet skal være lokalt forankret, tilpasset ulike alderstrinn og tilrettelagt slik at det når ut til bredden av alle døpte.

Styringsparameter:

Videreføring av trosopplæringsreformen.

Resultatmål:

- Utbredelsen av trosopplæringsreformen.
- Omfanget av trosopplæringstilbudet i menighetene.
- Oppslutningen om trosopplæringstilbudet i menighetene.
- Antall menigheter som har fått godkjent plan.
- Innføringskurs for nye trosopplærere.

Resultatindikatorer:

- Andel menigheter i bispedømmet som er tilført trosopplæringsmidler i 2012.
  - Gjennomsnittlig antall timer trosopplæringstilbud i menigheter som er i gjennomføringsfasen.
  - Gjennomsnittlig deltakerandel ved et utvalg trosopplæringstilbud i menigheter som er tatt inn i gjennomføringsfasen.
  - Antall godkjente planer.
  - Antall kurs for trosopplærere.
-

A. Utbredelse av trosopplæringsreformen

Andel menigheter i bispedømmet som er tilført trosopplæringsmidler i 2012**Resultatoppnåelse:**

12 menigheter i bispedømmet ble tilført trosopplæringsmidler i 2012.

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål oppnådd.

Med tildeling som ble gitt i 2012 er seks av ti prostier i Tunsberg innlemmet i reformen. Det betyr at 76 av Tunsbergs 114 menigheter er tilført trosopplæringsmidler. Det er gledelig for de det gjelder! Samtidig er manglende full-finansiering av trosoppæringen en utfordring for de menigheter som ikke har fått tilført midler.

Som et forsøk på å stimulere utbredelsen av nasjonale breddetiltak har Tunsberg bidratt økonomisk overfor enkelte menigheter som har søkt om støtte til et breddetiltak. Gledelig mange av menighetene i Tunsberg gjennomfører minst ett breddetiltak. Flere av disse menighetene har satt i gang tiltak som «Lys Våken» og «Tårnagenthelg». Dette viser at reformen skaper engasjement i hele bispedømmet og bidrar til økt satsning på barn og unge.

I 2012 ble Domprostiet tildelt trosopplæringsmidler. I forbindelse med dette ble det gjennomført oppstartssamtaler og en felles stor, og godt besøkt inspirasjonssamling for alle menighetene i domprostiet. Tunsberg bispedømme sendte tildelingsbrev til menighetene på bakgrunn av enhetenes innsendte budsjetter. Det er holdt plankurs for Drammen og Hallingdal prostier, i tillegg til at vi har fulgt opp forespørslers fra andre menigheter.

Tunsberg har som mål å gi innføringskurs til nye trosopplærere. Dette er gjennomført i 2012 med god oppslutning og gode tilbakemeldinger. Innføringskurs er et viktig redskap i arbeidet med å gi trosopplæringsreformen en god start i menighetene. Innføringskurs gir trosopplærerne hjelp i arbeidet med planskriving og gjennomføring av tiltak. Kurset bidrar også til å bygge nettverk mellom trosopplærere i Tunsberg.

Årsrapportsamtalene er gjennomført ved personlig samtale, enten via møte eller på telefon. Dette er ressurskrevende. For hvert prosti som innlemmes i reformen blir det stadig flere samtaler. For fremtiden vil vi samle trosopplærere prostivis og ha års-samtale felles, med unntak av de menighetene som er helt nye i reformen.

B. Omfanget av trosopplæringstilbud i menighetene

Gjennomsnittlig antall timer trosopplæringstilbud i menigheter som er i gjennomføringsfasen.

Resultatoppnåelse:

Det gjennomsnittlige antall timer trosopplæringstilbud i menigheter som er i gjennomføringsfasen, er i Tunsberg bispedømme 185 timer.

Vurdering av resultat og måloppnåelse:

- Mål ikke oppnådd.

Det gjennomførte timetallet er lavere enn i 2011. Årsaken til dette kan være at vakanse i stillinger ofte fører til at færre tiltak blir gjennomført. Dette viser en stor avhengighet av den ansatte trosopplærer som igangsetter. Underrapportering av tiltak er også en forklaring. Det er i noen tilfeller uklarheter mellom menigheter i forhold til hvem som skal rapportere dersom man har samarbeidstiltak. Da kan det skje at tiltaket ikke blir rapportert i det hele tatt.

Det arbeides systematisk og kontinuerlig for å motivere og veilede menighetene til å følge de planer som Tunsberg biskop har godkjent for trosopplæringen i de enkelte menigheter. Vi har også fokus på at rapportering fra menighetene skal være så god og nøyaktig som mulig.

C. Oppslutning om trosopplæringstilbudet

Gjennomsnittlig deltakerandel ved et utvalg representative trosopplæringstilbud.

Resultatoppnåelse:

Prosenttallene bak tilbudene angir prosentandel av årskullene.

- Dåpssamtalen	– 100 %.
- 4-års bok	– 39 %.
- Tilbud for 6-åringer	– 20 %.
- Tårnagenter	– 18 %.
- Lys våken	– 28 %
- Breddetiltak året etter konfirmasjon	– 25 %

Vurdering av resultat og måloppnåelse:

- Mål delvis oppnådd.

Tallene for Tunsberg er noe svakere enn forrige år. Unntaket er dåpssamtalen og breddetiltak året etter konfirmasjonen, hvor tallet er stigende.

Dåpssamtalen er et svært viktig møtested mellom kirken og familiene og er et svært godt egnet møtepunkt for å skape forventning til fortsatt kontakt med kirken. En mulig forklaring på økt oppslutning om dåpssamtalen kan være bemanningssituasjonen; Det er alltid prester med på disse møtene, og det har vært en jevn og god prestedekning i Tunsberg i 2012. Det er også uttrykk for at menighetene satser mye på denne delen av trosopplæringen.

Det er også gledelig at breddetiltak etter konfirmasjonen har økende oppslutning. Det er flere menigheter som har hatt et slikt tiltak i år med samlinger som har preg av «Reunion» året etter konfirmasjonen. Dette er tiltak som når målgruppen på en tilfredsstillende måte.

Det er stabil oppslutning om utdeling av 4-årsbok. Vi ser at det er viktig å opprettholde en tidlig kontakt med barna og foreldrene, og at dette er en viktig forutsetning for videre oppslutning om trosopplæringstiltakene. Tar vi med samtlige menigheter, enten de er med i innføringsfasen eller ikke, så mottok 1688 4-årsbok i 2012.

D. Antall menigheter som har fått godkjent plan

Antall menigheter som har fått godkjent plan

Resultatoppnåelse:

36 menigheter har ved utgangen av 2012 godkjent plan for trosopplæring. I Kirkerådets statistikk står Tunsberg oppført med 22 godkjente planer. Dette har antagelig sammenheng med at Kirkerådets tall ikke er helt oppdatert.

Vurdering av resultat og måloppnåelse:

- Mål oppnådd

I 2012 godkjente vi planer for Nord-Jarlsberg, Eiker og Larvik prostier. Planene dekker de krav som Kirkerådet har fastsatt for trosopplæringen. Godkjenningssprosessene er givende og krevende, og er nå mer forutsigbare både for menigheter og bispedømme. Tunsberg følger opp de krav og mål som er satt for planarbeidet.

E. Antall kurs for trosopplærere

Innføringskurs for nye trosopplærere

Resultatoppnåelse:

Vi arrangerte et to-dagers innføringskurs for nye trosopplærere i september 2012. Av de 12 menighetene som fikk trosopplæringsmidler i 2012 sendte alle sine trosopplærere på dette kurset. I tillegg sendte 5 andre menigheter nyansatte, der det hadde vært skifte av i stilling til trosopplærer. Kurset er utviklet i samarbeid med kirkeverger som administrerer trosopplæringen i tildelte sokn i Tunsberg.

Vurdering av resultat og måloppnåelse:

- Mål oppnådd

Tilbakemeldingene viser at det er behov for å sikre nødvendig kompetanse hos medarbeiderne. Vi har sett at det er nødvendig å gi innføring i trosopplæringsreformen og gi kunnskap om rapportering, planarbeid og utføring av arbeidet. I tillegg har vi sett at det er nødvendig å tilføre de ansatte større kunnskap om formidling av bibelfortellinger og kristen tro.

Konfirmasjon i Røyken kirke. Foto: Marion Andersen

4. DIAKONI

Mål fra strategiplan 2010 - 2014 til Tunsberg bispedømme:

Vise omsorg gjennom nestekjærlighet, utfordre til inkluderende fellesskap, ha fokus på rettferdighet og menneskeverd, og verne om skaperverket

---

Styringsparameter:

Styrking av menighetenes diakonale omsorgstjeneste.

Resultatmål:

- Antall diakoner
- Utbredelsen av diakoniplaner
- Flere grønne menigheter i bispedømmet
- Samarbeid mellom kirke og kommunal helsetjeneste lokalt

Resultatindikatorer:

- Andel sokn som har diakonal betjening.
  - Andel sokn med lokal plan
  - Antall grønne menigheter
  - Antall deltagere på kursserien "Godt Liv-hele livet"
-

A. Antall diakoner

Resultatoppnåelse

Tunsberg bispedømme hadde 25 diakoner og 12 diakoniarbeiderstillinger i 2012. Samme antall som forrige år. Disse betjener 56 av 114 sokn i Tunsberg.

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål delvis oppnådd.

Diakonstillinger hører til ikke-pålagte stillinger i fellesrådene. Dette er utsatte stillinger når fellesrådene må gjøre nedskjæringer som følge av reduserte tilskudd fra kommunene. Det arbeides fortløpende, i samarbeid med fellesrådene, med å beholde disse stillingene. Erfaringer og undersøkelser viser at diakonale stillinger genererer stor grad av frivillighet i menigheter og lokalsamfunn. Også i det perspektivet er det viktig å opprettholde, og gjerne øke, antallet diakonstillinger i kirken.

Menigheter med tilsatt diakon/diakoniarbeider viser seg, naturlig nok, å ha sterkere fokus på diakonale tiltak enn menigheter som mangler disse stillingene. Disse menighetene har også bedre organisering og oppfølging av frivillige medarbeidere enn andre menigheter. Vi ser også

at samarbeidet med kommunale myndigheter, sykehjem og hjemmetjenesten blir ivaretatt på en langt bedre måte i menigheter med diakonal betjening.

I Tunsberg blir ca. 50 prosent av soknene betjent av diakoner/diakoniarbeidere. Flere sokn med store diakonale utfordringer står uten tilfredsstillende, eller også helt uten betjening. Mange fellesråd sliter økonomisk og kan av den grunn ikke prioritere diakonstillinger, selv om de definerer dette som viktig. Skal diakoni være et satsningsområde i kirken må det følge midler til opprettelse av nye diakonstillinger også i Tunsberg.

B. Antall sokn med lokal plan

Resultatoppnåelse:

79 av 114 menigheter har utarbeidet diakoniplan.

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål delvis oppnådd

Tunsberg kan vise til et forholdsvis godt diakonalt planarbeid i menighetene. I 2012 ble det utarbeidet diakoniplaner i 7 nye menigheter. Flere menigheter er i gang med å utarbeide plan for diakoni.

Da ny diakoniplan ble vedtatt av Kirkemøtet fikk planarbeidet en god start i mange menigheter. Der hvor en hadde diakon eller diakoniarbeider ble planen et viktig verktøy for å registrere, planlegge og evaluere det diakonale arbeidet. De ansatte har vært en viktig og nødvendig drivkraft for menighetsrådene til å utvikle og vedta egne planer.

Trosopplæringsreformen kom raskt etter at arbeidet med ny diakoniplan var satt i gang. Deretter fulgte gudstjenestereformen. Nye reformer har endret fokus og krevd ny oppmerksomhet, ressurser og tid hos ansatte og menighetsråd. Dette er antagelig den viktigste forklaringen på at arbeidet med diakoniplan går sakte framover.

Arbeidet med utforming av lokale planer har foregått over flere år. Vi har motivert til lokalt arbeid med diakoniplanen på kurs og fagdager. I tillegg har det skjedd en løpende veiledning til menighetsrådene ved diakoner/diakoniarbeidere, prester/proster og fra bispedømme-kontoret. Dette utviklingsarbeidet vil fortsette i året som kommer.

C. Antall grønne menigheter i bispedømmet

Resultatoppnåelse:

Øke antall grønne menigheter

Vurdering av resultat og måloppnåelse.

- Mål delvis oppnådd

Tunsberg har 29 grønne menigheter, en økning på 3 fra året før. En hovedårsak til svakt resultat når det gjelder grønne menigheter tror vi skyldes menighetenes arbeid med å få ferdig grunnordning for ny hovedgudstjeneste. Flere menigheter har også vært opptatt med å utarbeide trosopplæringsplaner.

Kirkemøtets vedtak om «Skaperkraft og bærekraft» (KM 04/12) er kommet i skyggen av de store reformene. Til tross for dette har bispedømmets «ressursgruppe for miljø og rettferd» arbeidet for å inspirere menighetene til å ta dette tema på alvor. I samarbeid med Kirkens Nødhjelp ble det arrangert et klimaseminar i Drammen, med fokus på økonomisk rettferdighet og klima- og miljøutfordringene. 35 personer fra menigheter og organisasjoner i Buskerud deltok på seminaret hvor Tunsberg biskop var en av innleiderne sammen med generalsekretæren i Kirkens Nødhjelp. Også sentrale politikere fra Buskerud deltok i en panelsamtale.

Arbeidet på dette feltet videreføres med en stadig påminnelse til ansatte og menigheter i Tunsberg om å følge opp kirkemøtes vedtak i denne saken. Det pågående reformarbeidet i kirken tar utilsiktet bort fokus fra dette viktige saksområdet.

D. Samarbeid mellom kirke og kommunal helsetjeneste lokalt

Antall deltagere på kursserien "Godt Liv-hele livet"

Resultatoppnåelse

God deltagelse på kursserien «Godt liv – hele livet»

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål oppnådd

I 2012 deltok 150 offentlig tilsatte helse- og sosialarbeidere, samt ansatte i menigheter og organisasjoner på 6 kurskvelder i Drammen prosti. Målsetting for denne kursserien er faglig kompetanseheving, med fokus på menneskeverd, helse og livskvalitet. «Godt liv – hele livet» er et kurskonsept som Tunsberg bispedømmeråd står bak. Kursserien har vært gjennomført prostivis en gang hvert år, gjennom vel 30 år på ulike steder i de to fylkene.

Kurset arrangeres i samarbeid med en arrangementskomite bestående av personer fra lokale kommuner og menigheter. Målgruppen for kurset var ansatte innen kirke, organisasjoner, helse-/omsorg, rus og psykisk helse. De fleste påmeldte deltagerne deltok på minst 4 av de 6 kveldene.

Kurskveldene finansieres primært gjennom tildeling fra Anders Jahres Humanitære Stiftelse. Tilbudet om gratis kurs muliggjør deltagelse for helsearbeidere som sjelden blir prioritert til denne type kompetanseheving.

Kursserien får gode tilbakemeldinger, fra deltagere og ledere i helsevesen og kommune. Fra evalueringen trekker vi fram noen representative utsagn: «Synes kursserien har vært super, flotte foredragsholdere, glad jeg fikk mulighet til å delta». «Et flott arrangement med frydefulle foredragsholdere, 6 store positive innslag i høstmørket.» «Har vært en sann fornøyelse å komme hit hver mandag i en periode. Fått påfyll både som menneske og fagperson – håper det ikke er siste gang dette arrangeres». På en skala fra 1 til 5, var det overveiende femmere, noen firere og en håndfull treere. Mange gode tilbakemeldinger på at ordfører og kirkeledelse var til stede ved åpningen, og at barn og ungdom fra lokalmiljøet deltok med sang, musikk og dans.

I samhandlingsreformen er frivillige organisasjoner viktige samarbeidspartnere for det offentlige helse-Norge. Kirken er en sentral medspiller i denne sammenheng. Kursserien «Godt liv – hele livet» befester kirkens rolle som samhandlingsaktør i Tunsberg.

Et annet viktig punkt som vi har hatt fokus på i 2012 er pasienters og institusjonsbeboeres rettigheter til åndelig betjening med referanse til helsedepartementets rundskriv 1-6/2009; «*Rett til egen tros- og livssynsutfoldelse*». I forbindelse med alle visitaser i 2012, hvor også besøk på institusjoner har vært del av visitasprogrammet, har rundskrivet dannet grunnlag for samtaler med ledelse i institusjoner og kommuner.

Et av de eldste kors i Tunsberg. Gravkors fra Hedrum kirke

5. KIRKE OG KULTUR

Med forankring i Kirkens Kulturmelding (KM) 07/2005 Kunsten å være kirke, skal kunst- og kultursatsingen sørge for at menighetens kulturkompetanse og kirkens koordinerende rolle styrkes, og spisskompetanse utvikles i bispedømmene. Målet er en bred og økt kulturvirksomhet i menighetene, og at Den norske kirke fremstår som en attraktiv og profesjonell aktør i norsk kulturliv innen alle kunstneriske uttrykksformer.

Kirken skal videreutvikle og styrke sin rolle som kulturformidler, ved å satse på bredde, kvalitet og samspill mellom amatører og profesjonelle aktører. (Prop 1 S (2011-2012

Styringsparameter:

Videreutvikle og styrke kirkens rolle som kulturformidler.

Resultatmål:

- Initiere samarbeid mellom kirken og kulturlivet for øvrig.
- Bygge kirkelig kulturkompetanse, å utvikle og videreformidle spisskompetanse
- Øke kirkelig kulturkompetanse

Resultatindikatorer:

- Innvilgede tilskudd til kulturprosjekter i menighetene
  - Antall nye samarbeidstiltak.
  - Antall deltakere på kompetansehevede kurs og samlinger.
-

A. Samarbeid mellom kirken og kulturlivet for øvrig

Innvilgede tilskudd til kulturprosjekter i menighetene

Resultatoppnåelse:

Tunsberg bispedømme jobbet aktivt for å få en mer presis informasjonsinnhenting på dette målområdet gjennom å innføre skriftlig tilbakemelding fra kirkevergene. Det er et faktum at svært få menigheter har kapasitet til å søke om statlig finansiering til kunst – og kulturprosjekter. Praksis er at kunstnere og kulturutøvere selv søker om støtte til arrangementer, prosjekter og turneer som finner sted i og sammen med Den norske kirke. Dette fører i noen grad til reell underrapportering av kulturprosjekter. Vår oversikt viser derfor ikke hele bredden av menighetenes engasjement på dette området. Dette er forhold som Tunsberg bispedømme påpekte i høringsrunden. På bakgrunn av innhentet data har vi følgende oversikt;

FORMÅL / AKTIVITET:	OFFENTL. INSTANS:	INNVLIGET SUM:
Glogerfestspillene i Kongsberg	Norsk Kulturråd	400.000,-
Glogerakademiet Vår og høstkonsserter	Norsk Kulturråd	220.000,-
Drammen Sacred Music Festival	Norsk Kulturråd Kulturdept.	150.000,- 75.000,-
Sandar menighet, konsserter	Norsk Kulturråd	40.000,-
Klingende kirkelandskap, Vestfold, konsserter	Norsk kulturråd,	120.000,-
Ål kirkelige fellesråd Folkemusikk og gudstjeneste samt CD – innspilling CD - innspilling	Norsk kulturråd, Fond for lyd og bilde Fond for utøvende kunstnere	100.000,- 60.000,- 40.000,-
Gisle Krogseth/ TBDR	Norsk Komponistfond	12.000,-
Geilo kulturkirke, familiefestival	Frifond	30.000,-
Det åpne rommet, TBDR	FFUK	15.000,-
Stella Polaris , « Åpenbaringer fra en Eselmesse”/ TBDR	Norsk kulturråd,	40.000,-
Slemmestad kirke Norsk Kulturråd	50.000,-	
Bragernes, Johan Halvorsen Musikkfest	Norsk kulturråd	50.000,-
Bragernes kantori og kirkens solistensemble	Norsk Kulturråd	75.000,-
Bragernes. Kirkespillet Jeremia	Norsk kulturråd	50.000,-
MISK – Sandefjord kirke, konsserter Komposisjon	Norsk kulturråd Komponistfondet	200.000,- 57.000,-

Det er viktig å presisere at flere av tilskuddene er fordelt over to år rent regnskapsteknisk.

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål oppnådd

Kulturrådgiver har nå innehatt stillingen i to år, og med bakgrunn i rapportering fra 2010 og 2011 er det tilfredsstillende å konstatere at kunst & kulturlivet i Tunsberg bispedømme er i vekst og bevegelse. Stillingen som kulturrådgiver i Tunsberg er tillagt spisskompetanse på visuell kirkekunst, samt det brede musikkbegrepet. Et analytisk blikk basert på de lokale menigheters årsmeldinger, samt den kunnskap som er tilgjengelig gjennom sosiale medier og nettverk, forteller at det er svært høy aktivitet med mye god bredde kvalitet i mange av bispedømmets menigheter på kulturområdet.

De nasjonale tallene viser at kirken det siste året har hatt en økning på vel 100.000 publikummere på entreberettigede arrangementer. Tunsberg bispedømme er gjennom sin kultursatsning, lokalt og regionalt, medvirkende årsak til den store økningen. For 2011 var det i alt 1 508 575 publikummere på 11 608 arrangement & konsserter i landets kirker. Disse resultatene taler sitt eget språk og bør danne grunnlag for en klar strategisk tenkning, så vel nasjonal som regionalt..

Antall nye samarbeidstiltak

Forespørsler fra menigheter, arrangørsammenslutninger og offentlige aktører innen ulike kulturtiltak er økende. Det er en aktuell utfordring å kunne gi alle en god rådgivning i tråd med KM 7/05 *Kunsten å være kirke* og Kirkemøtet sine vedtak, som hører med til meldingen.

Kulturrådgiver har jobbet en del med rådgivning knyttet til systematisk arbeid på kulturfeltet, finansieringsmodeller og risikospredning i arrangørrollen, avtaleverk og rettigheter, markedsføring og publikumsbygging. Dette har ledet frem til en del nye tiltak på kulturområdet, ikke i form av organisatoriske enheter, men som kreativ konseptuering av nye kunst og kulturtiltak. Dette omfatter blant annet: kulturkirker, middelalderkirker, festivaler m.m. Basert på dette tar vi også med at vi har inngått 4 intensjonsavtaler med frie kunstnere, kirkemusikere og institusjoner for å tydeliggjøre bispedømmets rolle som en kompetent og aktuell medarrangør. Herunder kan nevnes Middelalderfestivalen, Drammen Sacred Music Festival, Vestfoldfestspillene, Leveldtunet, Litteraturuka m.fl. som spennende samarbeidstiltak.

Det er også innledet samarbeid med den internasjonale kirkescenen og KULT, som på lang sikt har til hensikt å munne ut i en biennale om kunstproduksjoner i kirkerommet.

Inspirere til økt kultursatsing - rådgivning

Det er svært små forskjeller på rådgivning og inspirasjon. Et godt forberedt møte bør gi legitimitet til prosjektet og satsingen, bidra med kunnskap og inspirasjon. Denne tredelingen ligger til grunn for de 64 fysiske møtene kulturrådgiver har hatt med enkeltpersoner, styrer og råd og ansatte som er engasjert i kunst – og kultur innenfor Tunsberg bispedømme. Direkte dialog, se og bli sett, er etter vår oppfatning et «must» for å utvikle og utfordre eksisterende kunnskap om kulturvirksomheten i den norske kirke.

Den kulturelle skolesekken og den kulturelle Spaserstokken

Det er en erkjennelse fra menighetene at de jevnt over ikke har tid eller ressurser til selv å produsere forestillinger innenfor «den kulturelle skolesekken». Arbeidet med dette programmet vil derfor fortsatt bestå i å forsøke å skape gode møtepunkter mellom lokale kunstnere, skoleadministrasjonen og kirken. Ut fra dette kan det vokse frem naturlige og stedege samarbeidsproduksjoner. Gjerne med tilknytning til lokal kulturarv, stavkirker, tradisjoner osv. Produksjonen «Fargane i taket», ble behørig presentert for alle deltagerne på kunstkonferansen i Drammen, og vi har også promotert dette på nettsider m.m.

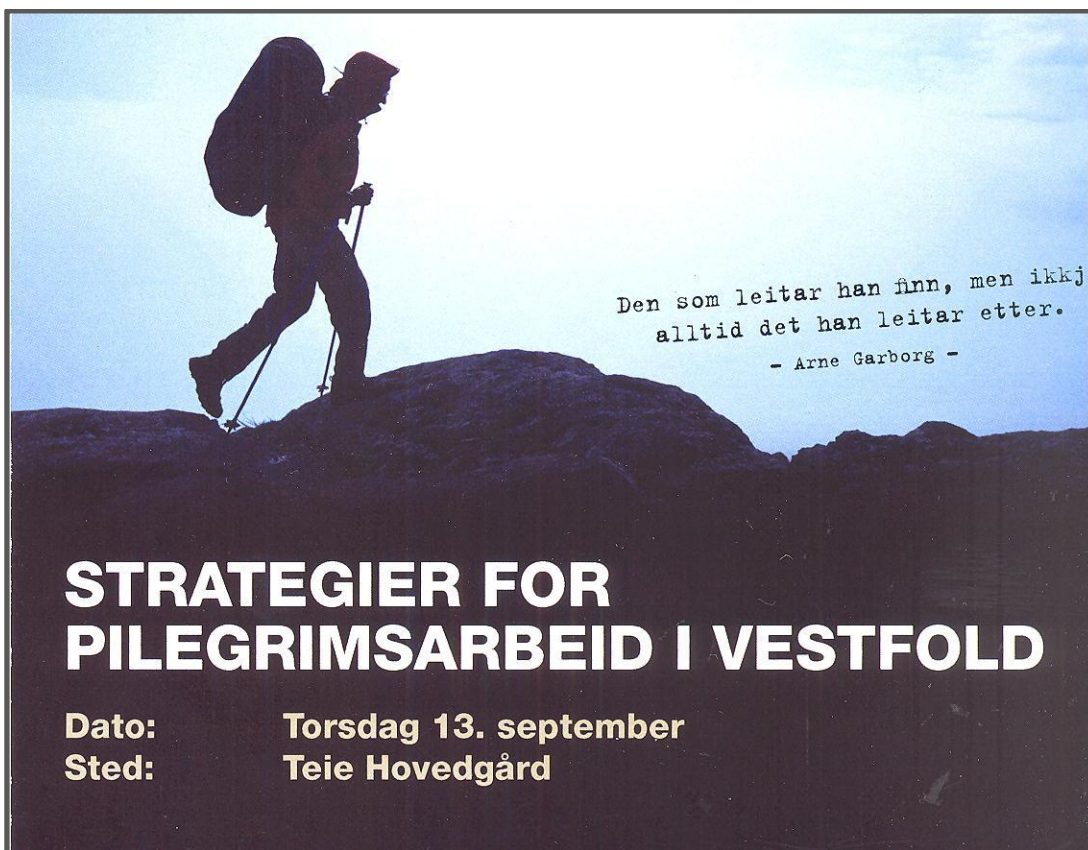
Innenfor «Den kulturelle spaserstokken» har vi satset på det gode eksemplets makt, og brukt store navn som vi har vært sikre på får presseomtale. Vi har initiert samarbeid mellom festivaler, menigheter og arrangører. Kort kan nevnes Johan Halvorsen festivalen i Drammen, MISK i Sandefjord og Vestfold Festspillene AS. Dette har medført en «vinn – vinn» situasjon, hvor både kirke, kommune og medarrangører har erfart et godt likeverdig samarbeid. Mange steder har dette gitt varige resultater, og etter det tredje året vi nå går inn i, tror vi at dette kan leve sitt eget liv, uten særlig ytterligere stimulans. Det vil bli avholdt en erfaringskonferanse med dette som tema, hvor målgruppen er diakoner.

Pilegrimsarbeid

Tunsberg bispedømme har i 2012 kommet et godt stykke videre mht. pilegrimsarbeidet. Blant annet har vi etablert en plattform for faglig samarbeid med Vestfold Fylkeskommune med åpne informasjonskanaler til kommunene via fylkesmannen. Samarbeidet kommer som en direkte følge av et svært vellykket seminar om pilegrim som vi arrangerte i Tønsberg. Målet er nå å komme videre med Buskerud – slik at dette blir en naturlig samarbeidsakse. Basert på dette har Tunsberg Bispedømme utviklet en egen handlingsplan for dette arbeidet. Handlingsplanen omhandler strategiske veivalg og den spiller ambisjoner, målsettinger og konkrete tiltak. Pilegrimssatsingen skal innrettes slik at den bidrar til å oppfylle sentrale målsettinger. Den omhandler både miljø, næringsutvikling, kirkeliv og kulturarv. Pilegrimsarbeidet kan bidra til at kristen tro og tradisjon fornyes som viktige kilder for menneskers identitet og tilhørighet. Det finnes mange gode muligheter til å aktualisere og styrke kunst- og kulturformidlingen langs ledene.

For å lykkes i arbeidet er vi avhengige av tilførsel av midler og dedikert innsats mot fagområdet. Premissene er lokal forankring, bred faglig tilnærming og god samordnet innsats.

Den som leitar han finn, men ikkje
alltid det han leitar etter.
- Arne Garborg -

STRATEGIER FOR PILEGRIMSARBEID I VESTFOLD

Dato: **Torsdag 13. september**
Sted: **Teie Hovedgård**

Faksmile fra invitasjonsfolder til seminar om pilegrimsarbeid i Vestfold, sept 2012

B. Bygge kirkelig kulturkompetanse, å utvikle og videreformidle spisskompetanse

Antall nye samarbeidstiltak

Resultatoppnåelse

Kulturutviklingen i Tunsberg bispedømme er basert på kompetansehevende tiltak i form av små møter, transparent dialog og sterk lokal forankring. Vårt fokus er å være til for menighetene – ute i lokalsamfunnet. Vi har også satset på noen større kompetansehevende tiltak. I 2012 er det holdt 5 store samlinger med til sammen 233 deltagere.

Disse fordeler seg slik:

1. Søknadsskriverkurs med Norsk Kulturråd	30 personer
2. Egenutvikling og praksis - Fagdag for kantorer	58 personer
3. Strategier for Pilegrimsutvikling med Vestfold Fylkeskommune	40 personer
4. Nasjonal konferanse – Visuell kunst	90 personer
5. Festivalutvikling i Den norske kirke	15 personer

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Målet er oppnådd

Vi har erfart at gjennom å utvikle eierskap både på ide-stadiet og gjennomføringsstadiet i kompetansehevingstiltak, bygger vi gode strukturer for samarbeid og felles holdninger. Dette har vi bl.a. sett i vår konferanse med Vestfold Fylkeskommune om Pilegrimssatsing. Vår deltagelse i samarbeidsprosjekter som Litteraturuka i Vestfold og Drammen Sacred Music Festival, kan nevnes som gode eksempler på måloppnåelse på dette området. Tunsberg bispedømmeråd er nå representert i henholdsvis programråd i Litteraturuka og i styret for festivalen i Drammen

C. Øke og fremme bred kirkelig kulturkompetanse

Antall deltakere på kompetansehevende tiltak

Resultatoppnåelse:

Et hovedtiltak som på mange måter kan defineres som en historisk hendelse var den nasjonale konferansen om visuell kunst, «God smak – dårlig smak – kristen smak», som ble arrangert i Drammen. Konferansen samlet 90 deltagere.

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Målet er oppnådd

Landskonferanse kultur

GOD SMAK, DÅRLIG SMAK, KRISTEN SMAK

– om visuell kunst i kirken

Kunstner: Oscar Jansen

KunstnerSenteret
i Buskerud

DEN NORSKE KIRKE
Kirkerådet
Tunsberg bispedømmeråd

DRAMMENS MUSEUM

I 2012 har vi hatt særlig fokus på kunstens plass i kirken. I 2011 arrangerte vi utstillingen «Gloria Mundi». Erfaringer og samarbeid fra dette prosjektet ble videreført inn i den nasjonale konferansen om visuell kunst i Drammen. Dette var den første store konferansen i Den norske kirke som samlet frie kunstnere, proster og prester, arrangører, kuratorer og kulturbyråkrater med fokus på kunstens plass og funksjon i den norske kirke. Konferansen bidro på en god måte til kvalitetsheving og bevisstgjøring av hvordan kunst i videste forstand kan samhandle med og spille en selvstendig rolle i kirken. Konferansen hadde god oppslutning og samlet en tverrfaglig gruppe representanter fra kirke og kultursektor. Konferansen ble arrangert i samarbeid med Kirkerådet og fikk god mediedekning i riksdekkende kanaler. 8 aviser skrev om konferansen. Det ble gode oppslag med blant annet fire gode dobbeltsider. Basert på faglig innhold, deltagerantall, nyhetsoppslag og tilbakemeldinger kan vi slå fast at konferansen med sin kvalitet og aktualitet bidro til å fremme bred kulturkompetanse i kirken.

Konferansen kunne fått en sterkere og bedre

ettervirkning dersom ledelsen fra Kulturdepartementet, KORO og Kirkerådet hadde prioritert en aktiv tilstedeværelse.

Det kan også nevnes at Tunsberg bispedømme har samarbeidet med den internasjonalt anerkjente ikonkunstneren Lazar Predrag Markovic, som hadde en stor utstilling i Geilo kulturkirke og Oslo domkirke. Vi har også vært involvert i forbindelse med ikonutstillingen «Det uskapte lyset», som hadde åpning under kirkemøtet i Tønsberg og hvor Det Norske Misjonsselskap var hovedarrangør.

Oppsummering

Det er utfordrende å skulle legitimere og inspirere til kunst- og kultursatsing i kirken, samtidig med innføringen av store reformer som trosopplæring og arbeidet med nye liturgier. Når kirken velger å kjøre flere satsningsområder samtidig er det risiko for at oppmerksomhet rundt noen av satsningsområdene kan forsvinne. Denne oppmerksomhetskrevene hverdagen, kombinert med stramme økonomiske rammer, gjør at det mange steder er krevende å fremme kunsten og kulturens plass i Den Norske Kirke.

Utviklingsaspektet er vår fremste utfordring; Kunst- og kulturarrangementer har høye besøkstall. Heri ligger muligheter som det er viktig å ta tak i og utvikle. Det er en balansegang å ivareta hensynet til kirkens primære oppdrag, dens gudstjenesteliv og evangelieformidling og samtidig satse på å utvikle kirken som en kunst- og kulturarena. Balansegangen representerer en utfordring, men også et vekstpotensiale, med mulighet for å utvikle ny kunnskap, holdninger og handlinger.

Responser fra utøvere og arrangører på kulturfeltet, tilbakemeldingen fra samarbeidsorganer og institusjoner, oppslutningen til kompetansegivende tiltak og konkrete tall fra kirkenes mange kunst- og kulturarrangement, er alle stimulerende faktorer i vårt målbevisste arbeid med å dyktiggjøre kirken i kulturutvikling. Vi fremholder at det å være tett på, tydelig og tilstede, er en avgjørende strategi for å lykkes i « Kunsten å være kirke»

6. MISJON OG MENIGHETSUTVIKLING

Mål fra bispedømmets årsplan 2012 ble formulert slik:

Misjon: Å la kirkens misjonale identitet komme til uttrykk som en dimensjon i alt menighetene gjør.

Menighetsutvikling: Gi flere menigheter i Tunsberg muligheten til en styrt menighetsutvikling med veiledning og oppfølging over tid.

Resultatindikatorer:

- Antall menigheter med samarbeidsavtaler med misjonsorganisasjoner
- Nedslag av misjon i menighetenes planer for trosopplæring og vedtak om lokal grunnordning for gudstjenesten .
- Antall menigheter som deltar i organisert menighetsutviklingsarbeid.

A. Misjon.

Resultatoppnåelse

Pr 1.1.2013 har 85 % av menighetene (96 av 114) inngått en misjonsavtale eller et menighetens misjonsengasjement. Dette er en økning fra 79 % i fjor og fra 51 % i 2001. Samtlige 36 menigheter som har fått godkjent sin trosopplæringsplan har med i denne et eget punkt om misjon. Flertallet av de 83 menigheter som har fått godkjent sine vedtak om lokal grunnordning for hovedgudstjenesten, har i denne gjort et eget vedtak om hvordan en i gudstjenestelivet skal ta hensyn til menighetens planer for misjon .

Resultatoppnåelse

- Mål delvis oppnådd

Gjennom Samarbeid menighet og misjon (SMM) er menighetsavtaler nå blitt det normale. Flertallet menigheter konkretiserer sitt misjonsansvar gjennom en menighetsavtale eller har et misjonsengasjement. Tross dette er det allikevel et stykke vei å gå før en helhetlig misjonsforståelse blir en dimensjon i alt menighetens arbeid. Grunnlagsarbeidet er gjort, og rammene er på plass for videre utvikling.

En kritisk gjennomgang av trosopplæringsplanene viste at mange menigheter har vanskeligheter med å konkretisere misjon, utover det å ha et misjonsprosjekt/avtale i menigheten. Det er derfor i 2012 arbeidet særlig med å legge til rette for og bistå menighetene med ideer og konkretiseringer. Et av de konkrete tiltakene var en work-shop dag i september der en samlet trosopplærer i bispedømmet og representanter fra misjonsorganisasjonene. Målet var å skape en felles plattform for utvikling av ideer. Evalueringen av dagen viser at vi lyktes med å få til et godt samspill mellom organisasjonenes ressurser og menighetenes behov og faglige utfordringer. Resultatet førte til ulike konkrete opplegg med fokus på misjonsaspektet til bruk i ulike tiltak i trosopplæringen.

Vedtakene i lokal grunnordning er også av grunnleggende karakter, og kan generelt sies å være i en begynnende fase for videre utvikling av dette punktet. Det er også arbeidet særlig med KM-sak 07/2012, «Misjon i forandring» og hvordan bispedømmet konkret skal følge opp vedtakene. Et verktøy til menighetene for å følge opp vedtak 1b) er under utarbeidelse.

Fra Workshop om misjon og trosplæring, Gulsrud september 2012. Foto: KEL

B. Menighetsutvikling:

Gjennom samarbeidsprosjektet " Menighetsutvikling i folkekirken" (MUV) har menigheter i Tunsberg i 2008-2011 vært med på å forsøke ut og utvikle gode redskap for utvikling i menigheten. Dette har vært i nært samarbeid med Det Teologiske Menighetsfakultetet (MF). Et av de redskaper som ble utviklet og prøvd ut, er sokneanalysen. Høsten 2012 startet vi med et oppfølgingsprosjekt, i samarbeid med MF. Målet er å vinne erfaring med et systematisk arbeid med sokneanalyse som redskap i forkant av visitas, og som ressursmateriale ved visitasen.

Resultatoppnåelse :

- Mål oppnådd

3 menigheter i Larvik prosti, Langstrand, Larvik og Nanset menigheter er valgt ut, med tanke på visitas høsten 2013. Arbeidet med en sokneanalyse i disse menighetene startet i november 2012. Metodene som brukes er bla. demografiske undersøkelser, intervjuer og tilrettelagte spørreundersøkelser. Gjennom dette prøver vi å legge til rette for en fruktbar arbeidsprosess for menighetene frem mot visitas og i deres strategi- og planleggingsarbeid i etterkant. Prosjektet vil bli avsluttet og evaluert i 2013.

---

7. ORGANISASJONSUTVIKLING OG FORNYING

A. Soknesamarbeid

Styringsparameter:

Omfang av forsøk og utviklingsarbeid

Resultatindikatorer

- Antall fellesråd som deltar i forsøk eller har etablert samarbeidsområder på tvers av sokne- og kommunegrenser.
- Antall menigheter som deltar i forsøk med sammenslåtte menighetsråd

Mål:

Økt samarbeid mellom menighetene og mellom kirkens ulike forvaltningsnivåer

---

Interkommunalt kirkesamarbeid:

	Fellesråd med interkommunalt samarbeid	Sammenslåtte menighetsråd
Tunsberg	2	11

Vurdering av resultat- og måloppnåelse:

- Mål oppnådd

Samarbeid skjer på forskjellige måter både ved fellesråd som dekker to kommuner som i Nes og Flå i Hallingdal prosti, og ved samarbeid om ansettelse innenfor trosopplæring som i Krødsherad og Sigdal i Eiker prosti. Vi vil spesielt fremheve samarbeidet mellom de 6 kirkevergene og prosten i Nord-Jarlsberg prosti. Utgangspunktet for dette samarbeidet var behovet for å løse felles utfordringer. En viktig forutsetning for å få til dette samarbeidet har vært en opplevelse av god nytteverdi og gjensidig tillit. Det samarbeides om regnskapstjenester, om teknisk drift og utlån av utstyr og om kompetanse på bygningsvern. I tillegg samarbeides det innenfor trosopplæringen med koordinering av tiltakene og ved tilsetninger. En medarbeider er ansatt i to fellesråd i stillingsbrøken 70/30. Resultatet av disse prosjektene er med på å sikre en jevnere drift, bedre kvalitet på tjenestene og likhet i saksbehandlingen. De involverte partene opplever at dette er samarbeid som peker fremover og gjør det mulig å slå sammen flere prosjekter på sikt.

B. IKT***Resultatmål***

«Hensiktsmessig og fungerende IT-verktøy»

Styringsindikatorer

- System og nettverk må fungere
- Datautstyr må fungere hensiktsmessig
- Regelmessig opplæring og kompetanseutvikling

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål oppnådd

For system og nettverk ligger vår risiko i at vi er avhengig av en stabil nettverksleveranse for å kunne oppfylle de krav til økonomi og forvaltningsoppgaver som bispedømmerådet er pålagt. 2012 har vært et forholdsvis stabilt år med lite «nedetid».

Vi benytter terminalserverløsning levert av Microsoft mot OVF-nett. Utfordringen ligger i og jevnlig å oppdatere maskinparken, både PCer og printere/kopimaskiner i tillegg til programvare.

Dette henger nær sammen med budsjettsituasjonen og IT-medarbeidernes øvrige pålagte oppgaver. IT-ansvarlige og superbrukere har deltatt i fagsamlinger og oppdatert de øvrige medarbeiderne i de aktuelle systemer og programmer. Utfordringen er å gjøre opplæring og kompetanseutvikling regelmessig og strukturert da ressursene er begrenset, dette gjelder særlig den tidsmessige prioriteringen. Internopplæringen i 2012 har vært 1 hel dag og 2 halve dager samt flere «kortere problemstillinger» i forbindelse med stabsmøter o.l., samt opplæring av nyansatte.

C. DEMOKRATI I KIRKEN

Styringsparametere:

Demokratiutvikling

Resultatmål

Legge til rette for økt deltakelse og styrking av det kirkelige demokrati

Resultatindikatorer:

Antall deltakere på kurs for valgte medlemmer av kirkelige råd

---

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål oppnådd

Etter menighetsrådsvalgene høsten 2011 arrangerte bispedømmet kurs for de nye menighetsrådene 1 januar 2012. Det ble avholdt 7 kurs med tilsammen 716 deltagere. Evaluering/oppsummering ble gjort av prostene i prostemøte 24-25 januar. Gjennomgående gode tilbakemeldinger på kursene, både innhold og presentasjon.

Ungdommens bispedømmeråd

Ungdommens bispedømmeråd (UBDR bestod i 2012 av åtte ungdommer (fem faste og tre varamedlemmer) fra ulike menigheter i bispedømmet. UBDR hadde 5 møter og behandlet til sammen 25 saker. UBDR arrangerte Ungdommens bispedømme møte (UBDM) på Strand Konferanse- og leirsted ved Sandefjord helga 9.-11. mars. 30 menigheter sendte delegater og 5 ungdomsledere deltok som observatører. Det arbeides fortløpende med å øke oppslutningen. UBDR blir valgt på UBDM hvert år.

To av styremedlemmene deltok på Ungdommens kirkemøte på Hald internasjonale senter i månedsskiftet september-oktober 2012.

D. TILTAK OG RISIKOANALYSE

Resultatmål:

Tunsberg bispedømmekontor skal ha en effektiv og behovstilpasset tjenesteyting – gjennom brukerorientert fokus

---

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål oppnådd

Tunsberg bispedømmekontor har en effektiv og behovstilpasset tjenesteyting. For indikatorer, tiltak og risikoanalyse henviser vi til eget utarbeidet styringsverktøy for 2012 (vedlegg).

Fra visitasen i Sandar og Vesterøy menigheter februar 2012

8. PRESTEDEKNING OG REKRUTTERING

HOVEDMÅL:

Bevilgningene til prestedetjenesten har som mål at alle menigheter i Den norske kirke skal ha fast geistlig betjening, slik at tjenesten er nærværende i alle lokalsamfunn.

A. ALLE MENIGHETER SKAL VÆRE BETJENT AV EN ELLER FLERE PRESTER

Styringsparameter

Prestedekning

Rekruttering

Resultatmål:

Alle menigheter i Tunsberg blir betjent med en eller flere prester

Resultatindikatorer

Antall prestestillinger i bispedømmet sammenlignet med foregående år

Antall ledige prestestillinger i bispedømmet

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål oppnådd

Det er store variasjoner m.h.t. sokn og prestedekning. En viktig indikator for å måle tjenesteomfang og behov er å se på antall innbyggere/medlemmer pr. prest. En annen viktig indikator er antall sokn og prekensteder fordelt pr. prest.

I de tettest befolkede områdene er presset på prestedetjenesten sterkest. Særlig merkbart er dette i Røyken kommune med 3 sokn og 3 menighetsprester. Der er det i snitt 6665 innbyggere pr. prest. Prognoser viser at Røyken kommune kommer til å få sterk vekst i innbyggertall i årene som kommer. Dette utfordrer kirkens arbeid. Allerede i dag er behovet for en ekstra prestestilling i Røyken uomtvistelig. I nær fremtid er det umulig å tenke seg en pastoral tjeneste på nåværende nivå uten tilførsel av ekstra ressurs. For å avlaste prestene i Røyken har vi valgt å sette inn en av våre prostiprester som en midlertidig ordning. Det haster med å få en oppdatert bemanning til å løse de tjenesteutfordringer kirken i Røyken står overfor. Til sammenlikning har Nedre Eiker 5897 innbyggere pr. prest. De har også færre sokn og prekensteder samt høyere andel innbyggere «ikke-tilhørende» Den norske kirke.

Tabell over kommuner med særlig økning i innbyggertallet viser utfordringer knyttet til prestedekning målt i forhold til innbyggertall.

Kommune	Netto innflytting 2011	Netto innflytting 2012	Antall innbygger/prester	Antall innbyggere pr. prest 2012
Røyken	300	295 (1,5 %)	19997/3	6665
Nedre Eiker	294	239 (1,0 %)	23591/4	5897
Lier	499	417 (1.7 %)	24682/5	4936
Drammen	807	529 (0,8 %)	65313/14	4665
Sandefjord	479	358 (0,8 %)	44555/10	4455
Øvre Eiker	388	273 (1,5 %)	17748/4	4437
Tønsberg	825	411 (1,0 %)	41180/10	4118

I forbindelse med vakanser, sykemeldinger og permisjoner blir det ekstra press på prestedtjenesten som følge av underbemanning. Dette forsøkes løst innenfor ressursmessige rammer som prostene har til rådighet. Det økonomiske handlingsrommet er begrenset i forhold til bruk av vikarer. Enkelte steder er det også vanskelig å skaffe kvalifisert vikar til tjenesten. Det er også et ønske både i menigheter og hos ansatte at prestene skal delta aktivt i trosopplæringstiltak. Dette legges det også opp til mange steder, men bemanningsutfordringer som de nevnt ovenfor kan føre til at forkynnende og menighetsbyggende arbeid utover de kirkelige handlingene kan bli skadelidende.

For å kunne oppfylle målet om prestedekning må vi benytte, så langt som mulig, vikarer og pensjonister til dekke ledighet som følge av sykdom og vakanser.

B. REKRUTTERING

Antall ledige prestestillinger i bispedømmet.

Resultatmål:

Tunsberg bispedømme har ingen ubesatte stillinger i 2012.

Antall årsverk i Tunsberg	2011	2012
	124	123,6

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål oppnådd

I 2012 hadde Tunsberg 3 utlyste stillinger. Til disse stillingene var det 30 søkere, en bekreftelse på at Tunsberg oppfattes som et attraktivt bispedømme å arbeide i.

Tunsberg bispedømme hadde 123,6 prestestillinger pr. 30.11.2012. Av disse var 115 fast tilsatte, mens 8,6 var tilsatt i vikariater/midlertidige engasjementer.

Aldersfordeling i presteskapet:

	Under 40 år		40-49 år		50-59 år		Over 60 år		Totalt
Tunsberg	22	18 %	33	27 %	43	35 %	25	20 %	123
Totalt	218	17 %	287	22 %	427	33 %	346	27 %	1278

Tunsberg har en forholdsvis god aldersmessig spredning på ansatte prester. Samtidig ser vi at det er forholdsvis få prester under 40 år. Av den grunn har Tunsberg bevisst forsøkt å rekruttere unge og nyutdannede prester til tjeneste. Dette er gjort både ved å bruke nyutdannede i vikariater, og ved at enkelte stillinger er utformet med profil og innhold rettet mot yngre søkere.

Tunsberg legger vekt på å gi nye prester god innføring i arbeidet. Dette skjer i hovedsak gjennom prostenes oppfølging av nytilsatte, men også ved at biskopen innkaller alle nye prester til samtale og «bli-kjent» runde på bispekontoret.

Bevilgning som er gitt til rekrutteringsarbeid i Tunsberg er brukt ved å engasjere en teologisk student fra Buskerud som «rekrutteringskonsulent». Vedkommende har deltatt på ulike ungdomsarrangementer i bispedømmet. Gjennom leirer, weekender og storsamlinger blant ungdom er teologistudiet og prestatjenesten presentert på en utfordrende, kreativ og informativ måte. Vi har fått så gode tilbakemeldinger på den jobben som er gjort, både fra ledere og ungdommer, at vi vil forlenge engasjementet og satse videre med rekrutteringstiltak etter samme modell. Det foreligger en rapport om dette.

9. ORGANISERING OG LEDELSE AV PRESTETJENESTEN

Prestetjenesten skal være tilpasset lokale forhold og utfordringer. Bispedømmerådet og biskopen skal ivareta god ledelse av prestatjenesten og bidra til positivt samvirke mellom prestene, kirkens valgte organer og andre kirkelige tilsatte.

Styringsparameter

Jevnere tjenestefordeling mellom prestene i prostiet
 Styrke prostens rolle som leder av den lokale prestatjenesten
 Tettere kollegasamarbeid og økt spesialisering
 Lokale forhold og utfordringer

Resultatmål:

Jevnere tjenestefordeling i prostiene

Resultatindikatorer

Evaluering av prostereformen

A. Jevnere tjenestefordeling mellom prestene i prostiet

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål delvis oppnådd

På bakgrunn av rapporter fra prostene kan vi fastslå at det jobbes aktivt for å få til en hensiktsmessig tjenestefordeling mellom prestene i Tunsberg. Dette løses på forskjellige måter med utgangspunkt i prostienes egenart.

Alle prostiene har definerte samarbeids- og tjenesteområder. Arbeidet med gudstjenester og kirkelige handlinger er organisert gjennom turnusordninger. Disse er tilrettelagt og planlagt i samarbeid med prestene. By-prostier som Drammen og Sandefjord, med små geografiske avstander, har gått lengst i arbeidet med arbeidsplaner og lik fordeling av gudstjenester og kirkelige handlinger. De andre prostiene løser fordeling av oppgaver i samsvar med prostienes mulighet for tjenesteflyt. Prostene har fokus på at det skal være hensiktsmessig tjenestefordeling og utjevnet arbeidsbelastning mellom prestene. Samtidig er det viktig å holde fast ved pastor loci som et grunnleggende tjenesteprinsipp.

Spesielle tjenesteutfordringer knyttet til ferieavvikling og krisehåndtering/sorgarbeid blir løst ved tjenesteflyt mellom prestene, samt bruk av vikarer når situasjonen tilsier dette.

I prostier med trosopplæringsmidler forventes det av menighet og ansatte at også prestene skal delta i trosopplæringstiltak. Så langt det er mulig legges det til rette for at prester kan få til dette innenfor rammen av en normal prestatjeneste.

Prostene tar opp spørsmål om tjenestefordeling i prestemøter og gjennom regelmessige kontaktmøter med tillitsvalgte i prostiene.

Tunsberg har ikke iverksatt spesielle tiltak i 2012 for å tilpasse tjenesten til lokale forhold og utfordringer. Ordninger med turnus og tjenestefordeling videreføres slik de har vært praktisert tidligere.

Individuelle hensyn knyttet til presters ulike livsfaser løses innenfor de rammer og muligheter prost og bispedømme har til rådighet. Ved særskilte behov gjøres det tjenestemessige tilpasninger, gjerne av tidsbegrenset karakter. I enkelte tilfeller gjøres det også stillingsendringer. Slike endringer er begrunnet i personalpolitiske hensyn og menighetenes behov.

B. Styrke prestens rolle som leder av den lokale prestatjenesten

Resultatmål:

Gi prostene gode rammevilkår og fullmakter til å utøve ledelse av prestatjenesten.

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål oppnådd

Tunsberg bispedømme har fulgt opp prostereformens innhold om å flytte ledelse av prestatjenesten til prostene. Prostene har ansvar for rekruttering i sine prostier og leder intervjuer og innstillingsråd. De har også ansvar for ferie og fridagsavtaler og har fullmakter til å engasjere vikarer innenfor kortere tidsrom. Tunsberg har et delegasjonsreglement som klargjør ansvarlinjer mellom biskop, stiftsdirektør og proster. Prostene holder regelmessige kontaktmøter med tillitsvalgte i prostiene.

Ledelsesspørsmål tas opp både gjennom medarbeidersamtaler med biskop og i prostemøtene. I årsplan for 2013 er lederutvikling av proster satt opp som et av målområdene.

C. Tettere kollegasamarbeid og økt spesialisering**Resultatmål:**

Prester stimuleres til å samarbeide og utvikle kollegasamtaler

Stillingskategorier

	Sokneprest	Kapellan	Prost	Prostiprest	Seniorprest	Spesialprest	Totalt
Tunsberg	76	17	10	8	9	3	123

Prester med spesialisert ansvarsområde

	Gudstjeneste- liv m.m.	Trosopplæring m.m.	Diakonalt arbeid	Annet område	SUM	Andel
Tunsberg	0	1	0	6	7	6 %

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål delvis nådd

Tunsberg har lagt til rette at prester kan benytte seg av kollegasamtaler med prester i andre tjenesteområder. Drammen prosti har laget en egen mentorordning som prestene er med i. Prestetjenesten er inndelt i samarbeidsområder i prostiene. Det er et gjennomgående godt kollegasamarbeid i bispedømme, både prester imellom og med andre kirkelige tilsatte.

Det er begrenset forsøk med spesialisering av prestatjeneste i Tunsberg. Vi har etablert noen seniorpreststillinger. Disse fungerer i hovedsak som vikarprester. Vi har laget to spesialstillinger tilknyttet høyskolene i Vestfold og Buskerud. Studentprestatjenestene i Vestfold og Buskerud har vært prøveprosjekter. I Vestfold ble tjenesten avviklet i 2012 p.g.a. økonomi. Tjenesten i Buskerud blir avviklet i 2013 av samme grunn. Soknepresten i Strømsgodset gjør 25 prosent tjeneste ved Drammen fengsel. På Ringerike prosti har prostiprest oppgaver knyttet til sykehuset. En av prestene har også særlig ansvar for trosopplæring og ungdomsarbeid.

3 prester deltok på kursholderkurs i forbindelse med innføring av gudstjenestereformen og har gjort tjeneste som kursholdere i Tunsberg i 2012.

D. Lokale forhold og utfordringer

Resultatmål

Tilpasse prestatjenesten til lokale forhold og utfordringer

Vurdering av resultat og måloppnåelse.

- Mål oppnådd

Prestetjenesten er tilpasset lokale forhold. Det meste av prestenes arbeidstid går imidlertid med til å holde gudstjenester, forrette ved kirkelige handlinger, delta i dåps- og konfirmasjonsopplæring og være med i utvalg og organ som de er forpliktet på.

Prestetjenesten i de langstrakte prostiene er annerledes organisert enn prostier i byene. En av utfordringene i noen prostier er antall menighetsråd pr. prest. Det foregår samtaler i enkelte sokn om mulighet for samarbeid/sammenslåing med sikte på å drive mer effektivt og sikre bedre helhetsplanlegging.

Hovedutfordring knytter seg, slik som omtalt i pkt 8a til Lier prosti hvor bemanning i Lier og Røyken er for liten i forhold til befolkningsgrunnlag og tjenestekrav.

10. ARBEIDSVILKÅR OG KOMPETANSEUTVIKLING

Prestene skal sikres gode arbeidsvilkår og stimuleres til å utvikle kunnskaper, ferdigheter, holdninger og motivasjon for tjenesten.

Styringsparameter

Forutsigbar arbeids- og fritid

Redusert sykefravær

Kompetanseutvikling

Beredskapsarbeid

Resultatmål

Gi prestene gode arbeidsvilkår

Resultatindikatorer

Gjennomsnittlig antall (avtalefestede) fridager som ikke er tatt ut

Sykefraværsprosent

Andel prester som har deltatt i etter- og videreutdanning

Beredskapsplaner

A. Fridager og sykefravær

Uttak av ferie- og fridager pr. prest

	Ferie dager til gode		Fridager som ikke er tatt ut	
	2011	2012	2011	2012
Tunsberg	3,0	2,8	2,7	2,6
Totalt	3,4	2,9	3,0	3,6

Sykefraværsprosent

	Egenmeldt		Legemeldt		Totalt		Endring	
	Syke dager	Fraværspst.	Syke dager	Fraværspst.	Syke dager	Fraværspst.	2011	2011-2012
Tunsberg	40	01, %	1 364	4,9 %	1404	5,1 %	2,5 %	2,6 %
Totalt		02, %		4,6 %		4,8 %		0,3 %

Kjønnsfordeling: deltid, sykefravær, foreldrepermisjoner m.

		Deltid		Midlertidig		Legemeldt fravær		Foreldrepermisjon	
		K %	M %	K %	M %	K %	M %	K %	M %
Tunsberg	2012	3 %	6 %	17 %	3 %	8,6 %	3,7 %	6 %	1 %
	2011	3 %	8 %	6 %	9 %	4,3 %	1,8 %		
Totalt	2012	10 %	7 %	15 %	8 %	7,6 %	3,5 %	5 %	1 %
	2011	12 %	6 %	14 %	8 %	6,7 %	3,8 %		

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål oppnådd

HMS-undersøkelse i prostiene viser gjennomgående god trivsel hos prestene. Det som finnes av avviksmeldinger følges opp av verneombud og prost. Prestene er stort sett fornøyde med arbeidsforhold og fritidsmuligheter.

Fridagsavtale følges opp. Flere prostier velger å bruke lørdager og mandager som faste fridager for prestene. Uttak av oppsamlede fridager avtales med prost. Prestene er gjennomgående fornøyde med oppfølgingen av fridagsavtalen.

AFI-rapporten om arbeidsmiljøet i DNK melder om forhøyet score på «utbrenthet» og konflikter. Våre egne HMS-undersøkelser gir litt andre indikasjoner enn AFI-rapporten på dette punktet. Vi har bedt leder for AFI-rapporten komme til et prostemøte for gjennomgang av rapporten. På den måten vil vi sikre oss best mulig kunnskap om prestenes arbeidsforhold og arbeidsmiljø.

Sykemelding ligger på 5,1 prosent, en oppgang fra 2011, da vi hadde et meget lavt sykefravær. Forklaring på økning knytter seg i hovedsak til noen få langtid-sykemeldinger. Av sykemeldinger er det svært få som er arbeidsrelaterte. Det jobbes godt i prostiene, i samarbeid med NAV-rådgivere i både Buskerud og Vestfold, på dette området. NAV-rådgiverne i de to fylkene deltar

både på prostemøter og i arbeidsmiljøutvalg i bispedømmet Sykemeldte følges godt opp lokalt og det tilrettelegges med bruk av graderte sykmeldinger.

B. Kompetanseutvikling

Prestene skal stimuleres til å utvikle kunnskaper, ferdigheter, holdninger og motivasjon for tjenesten

Resultatmål

Andel prester som har deltatt i etter- og videreutdanning

Arbeidsveiledning

	Deltakelse på kurs i 2012		ABV kompetanse i bispedømmene	
	Antall	Andel	Antall	Andel
Tunsberg	40	33 %	6	5 %
Totalt	349	28 %	92	7 %

Deltakelse i etter- og videreutdanning

	Andel prester	Studiedager pr. prest
Tunsberg	32 %	8,9
Totalt	33 %	7,6

Kurssøknader gjennom REU-systemet

	2012			2001-2012	
	Søkt	Innvilget	Andel innvilget	Søkt	Innvilget
Tunsberg	30	7	23 %	13	-4
Totalt	230	134	58 %	36	11

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål oppnådd

Kompetanseutvikling i Tunsberg er bygd opp om REU-tildelinger/permisjoner, kompetanseplan for prostiene og interne studiepermisjoner i prostiene.

Gjennom REU gis det hvert år studiepermisjon til flere av prestene. Søknader vurderes i forhold til aktualitet, kvalitet på søknad og tjenstemessige forhold. For 2012 innvilget vi 7 studiepermisjoner, med inntil 3 måneders varighet. REU delfinansierte et studieopplegg for alle prestene i Drammen prosti; «kunsten å snekre en god preken». Dette studieprosjektet gav både faglig påfyll og studiepoeng, samtidig som det utviklet samarbeid og kollegafelleskap i prostiet.

Kompetanseplan for Tunsberg legger opp til at det skal være en stor studiesamling hvert annet år, arrangert av biskop i samarbeid med REU. I 2012 ble denne avholdt over 3 dager i Drammen

med god kvalitet på program og faglig innhold. Det ble gitt gode tilbakemeldinger fra prestene på denne samlingen. Kompetanseplanen gir også prostiene mulighet for studieturer hvert 4. år. Disse gjennomføres med gjensidig oppdekning for hverandre, slik at bruk av vikarer for gjennomføring av planen reduseres til et minimum. Prosten, i samarbeid med lokalt tillitsvalgte, avgjør bruken av studiemidler i prostiene.

Tunsberg har også lagt til rette for uttak av interne studiepermisjoner/faglige oppdateringer ved gjensidig oppdekning av tjeneste for å få dette til. I flere prostier fungerer dette på en god og fleksibel måte. Innenfor bispedømmets økonomiske rammer har vi lagt godt til rette for presters muligheter til faglig oppdatering og studiepermisjoner.

C. Beredskap

Resultatmål

Ferdigstille beredskapsplan for Tunsberg

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål oppnådd

Tunsberg bispedømmeråd vedtok «Plan for ulykker og katastrofer» 20.3.2012. Planen ble presentert i et møte på Sundvollen hotell 26.april 2012, hvor blant annet politi og fylkeskommune deltok. Planen har vært brukt som grunnlag for utarbeidelse av mal for beredskapsplaner og krisehåndtering av kirkerådet.

11. LIKESTILLING OG INKLUDERING

Det skal legges til rette for at flere kvinner søker tjeneste som menighetsprester og innehar lederstillinger i kirken

---

Styringsparameter

Kvinneandel

Resultatmål

Arbeide for å fremme likestilling i prostiene

Resultatindikatorer:

Andel kvinner i faste prestestillinger

Andel kvinner i stillinger som biskop og prost

A. KVINNEANDEL

Kvinneandel i presteskabet, 2008 – 2012

	Faste prestestillinger 2012			2001	2008-2011	2008	2008-2012
	Kvinner	Totalt	Kvinneandel	Kvinneandel	Endring	Kvinneandel	Endring
Tunsberg	33	123	26,8 %	25,2 %	1,6 %	20,8 %	-6,0 %
Totalt	348	1278	27,2 %	26,5 %	0,7 %	22,5 %	4,7 %

Andel kvinner i stillinger som biskop og prost

	Kvinner	Totalt	Kvinneandel
Tunsberg	4	11	36,4 %
Totalt	28	108	25,9 %

Kjønnsfordeling: deltid, sykefravær, foreldrepermisjoner m.m

Bispedømmekontoret

		Deltid		Midlertidig		Legemeldt fravær		Foreldrepermisjon	
		K%	M%	K%	M%	K%	M%	K%	M%
Tunsberg	2012	22 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
	2011	13 %	0 %	31 %	50 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Totalt	2012	21 %	12 %	6 %	2 %	4,1 %	4,1 %	3 %	0 %
	2011	19 %	14 %	16 %	13 %	9,1 %	5,0 %	0 %	0 %

(Rapporterer ikke på legemeldt fravær pga at det gjelder grupper på mindre enn 5 personer som ikke sikrer anonymitet. Jfr. Veileder)

Prestene

		Deltid		Midlertidig		Legemeldt fravær		Foreldrepermisjon	
		K%	M%	K%	M%	K%	M%	K%	M%
Tunsberg	2012	3 %	6 %	6 %	9 %	8,6 %	3,7 %	6 %	1 %
	2011	3 %	8 %	17 %	3 %	4,3 %	1,8 %	0 %	0 %
Totalt	2012	10 %	7 %	15 %	8 %	7,6 %	3,5 %	5 %	1 %
	2011	12 %	6 %	14 %	8 %	6,7 %	3,8 %	0 %	0 %

Kjønnsfordeling, fordelt på stillingsgrupper

Bispedømmekontoret

		Ledere		Rådgivere		Konsulenter		Totalt	
		Antall	Kvinne	Antall	Kvinne	Antall	Kvinne	Antall	Kvinne
Tunsberg	2012	4	50 %	10	50 %	2	100 %	16	56 %
	2011	3	67 %	8	50 %	2	100 %	13	62 %
Totalt	2012		37 %		53 %		95 %		58 %
	2011		32 %		52 %		92 %		57 %

B. Prestene

		Biskop/ prost		Sokneprest		Kapellan/ prostiprest		Andre		Totalt	
		Antall	Kvinne	Antall	Kvinne	Antall	Kvinne	Antall	Kvinne	Antall	Kvinne
Tunsberg	2012	11	36 %	76	24 %	25	36 %	12	25 %	124	27 %
	2011	10	30 %	76	22 %	25	40 %	14	21 %	125	26 %
Totalt	2012		26 %		25 %		38 %		32 %		28 %
	2011		23 %		24 %		36 %		33 %		27 %

Kvinneres gjennomsnittslønn i prosent av menns

Bispedømmekontoret		Ledere	Rådgivere	Konsulenter	Totalt
Tunsberg	2012	79 %	96 %		86 %
	2011	76 %	90 %		84 %
Totalt	2012	92 %	96 %	97 %	88 %
	2011	92 %	97 %	98 %	88 %

Prestene		Biskop/prost	Sokneprest	Kapellan m.m.	Andre	Totalt
Tunsberg	2012	110 %	99 %	99 %	96 %	101 %
	2011	114 %	99 %	100 %	94 %	100 %
Totalt	2012	101 %	98 %	99 %	94 %	97 %
	2011	103 %	98 %	98 %	95 %	97 %

Vurdering av resultat og måloppnåelse

- Mål delvis oppnådd

Vi har en økende kvinneandel i presteskapet i Tunsberg, både i menighetsprestestillinger og i lederstillinger; Tunsberg har kvinnelig biskop. 3 av 10 proster er kvinner. Rekruttering til stillinger i bispedømmet gjøres med bakgrunn i fremme likestilling i prostiene.

Tunsberg bispedømme ønsker at bispedømmet skal være et attraktivt sted å arbeide for yngre prester. Et viktig tiltak er å sørge for god vikardekning når prestene går ut i foreldrepermisjon. Dette gjelder både for kvinner og for menn. Vi mener at dette er viktig for å hindre kjønnsdiskriminerende holdninger. Når kvinneandelen øker slik vi ser det skjer i Tunsberg, er det viktig å fokusere på holdninger som øker respekten for kvinners prestetjeneste. De holdninger som lederne i kirken har er viktige, slik at både kvinner og menn kan føle seg verdsatt på lik linje. I noen prostier er det flere kvinner enn menn ansatt i andre kirkelige stillinger.

Deltid

Det er få deltidsstillinger i bispedømmet, vi ser ikke det som noe spesiell utfordring for oss.

B. TILTAK MOT DISKRIMINERING**Etnisitet**

Likestilling på bakgrunn av etnisitet er noe vi kommer i berøring med i forhold til ansettelse i prestestillinger. Vi har ansatt prester med bakgrunn fra Danmark og Tyskland. God kunnskap om norsk språk og kultur er en nødvendig forutsetning.

Funksjonsnedsettelse

I samarbeid med arbeidstakere, arbeidsgiver og NAV arbeider vi for å tilrettelegge for ansatte som ulike utfordringer knyttet til varig eller midlertidig funksjonsnedsettelse. Vi ser for eksempel ved sykemeldinger at mange prester velger å være delvis sykemeldt. Arbeidsgiver, i samarbeid med arbeidstaker, setter opp arbeidsplaner og benytter vikarer som for å løse disse utfordringene.

12. FORVALTNING

A. IA-avtalen

Tunsberg bispedømme har i 2011 underskrevet ny IA-avtale og forhandlet fram følgende mål- og handlingsplan sammen med tillitsvalgte:

DELMÅL	MÅLSETTING	TILTAKSPLAN	TIDSRIST
2. Personer med redusert arbeidsevne	Alle som har redusert arbeidsevne følges opp av arbeidsgiver og gis individuell vurdering og tilrettelegging. BDR-kontoret har en åpen plass for personer som NAV har avklart og som har behov for å teste sin arbeidsevne.	Sammen med kontaktpersoner i NAV skal vi sørge for at økonomiske virkemidler i enkeltsaker utløses raskt og effektivt ved bla. informasjon til arbeidsgiver/arbeidstaker om rutiner og premisser.	Kontinuerlig

Aktivitetsmål

Delmål 2			
2a): Sette aktivitetsmål for oppfølgings- og tilretteleggingsarbeidet overfor egne arbeidstakere med redusert arbeidsevne, for å forebygge overgang fra arbeid til passive ytelser			
2b): Sette aktivitetsmål for hvordan virksomheten skal åpne for personer som NAV har avklart og som har behov for utprøving av sin arbeids- og funksjonsevne i det ordinære arbeidslivet			
Aktivitet	Hensikt	Ansvar	Frist
a) Alle som har redusert arbeidsevne følges opp av arbeidsgiver og gis individuell vurdering og tilrettelegging.	Å unngå sykmeldinger, evt, forsøke gradert sykmelding	Proster, bdr-ktr.	Kontinuerlig
b) BDR-kontoret er åpent for praksisplass for personer som NAV har avklart og som har behov for å teste sin arbeidsevne.	Å bidra til at personer med redusert arbeidsevne får testet seg i arbeidslivet.	BDR-kontoret	Kontinuerlig

Resultatoppnåelse:

- Mål oppnådd

Tunsberg følger opp IA-avtalen i tett samarbeid med verneombud, tillitsvalgte og NAVs fylkeskontorer i Vestfold og Buskerud.

B. TILSKUDDSFORVALTNING ØKONOMIFORVALTNING

Tunsberg bispedømme fikk i 2012 et mindreforbruk på både kapittel 1590 – bispedømmerådet og kapittel 1591 – presteskapet. Jmfr. «Innrapportering til det sentrale statsregnskapet for 2012». Tunsberg bispedømmeråd hadde i sin budsjettering for 2012 som målsetning et forsiktig forbruk av mindreforbruket fra 2011. Målsetningen er at man tilpasser virksomheten til de økonomiske rammer som gis i tildelingene fra departementet.

Med resultatet på de to kapitler, anser vi at bispedømmerådets målsetning for 2012 på økonomiforvaltningens område er oppfylt. Arbeidet med tilpasning av virksomheten vil fortsette i 2013 og 2014.

På det økonomiske området ble det i 2012 foretatt en grundig risikovurdering av lønn – og regnskapsområdene, herunder refusjons- og tilskuddsordninger. Arbeidet med risikovurdering har etter vår mening bidratt til å kvalitetssikre økonomiforvaltningen og bevisstgjort medarbeidere og det politisk valgte bispedømmeråd.

Tilskudd til diakoni, undervisning og kirkemusikk.

Som i fjor viser tallene våre og stadige meldinger fra kirkeverger at reelle lønnskostnader og pensjonsutgifter er langt større enn det tilskuddet staten gir. Vi utfordrer departementet i samarbeid med KA og Kirkerådet å arbeide videre med denne problemstillingen som vi ofte møter i vårt arbeid med tilskuddsforvaltningen.

Det har ikke vært endringer i hvilke stillinger som har fått statlig tilskudd i 2012.

Det ble utbetalt tilskudd til 19 diakonstillinger fordelt på menigheter i 15 fellelråd. Ledighet i noen stillinger har frigitt midler til andre enkeltstående undervisnings- og diakonale tiltak. Det ble også gitt tilskudd til kirkemusikalsk virksomhet i Tønsberg Domkirke, grunnet de oppgaver Domkirken har som kirke for hele bispedømmet.

Tunsberg har kun 9 kateketstillinger med statlig tilskudd. Det er det laveste antallet i forhold til de andre bispedømmene. Dette er en skjevhet som vi mener det bør gjøres noe med. Det er viktig å sikre kateketstillingene i forhold til andre stillinger som opprettes i forbindelse med trosopplæringsreformen.

Historisk er Tunsberg det bispedømmet som har hatt flest kommunale kateketstillinger, men med strammere kommuneøkonomi og vanskeligheter med å få kvalifiserte til stillingene, har flere kateketstillinger blitt omgjort til menighetspedagogstilling og/eller blitt inndratt.

Tilskudd til trosopplæring

For 2012 har Tunsberg bispedømme stått ansvarlig for utbetalinger og forvaltning av tilskudd til menigheter i Nord-Jarlsberg prosti, Eiker prosti, Larvik prosti, Hallingdal prosti, Drammen prosti, Domprostiet samt de gamle prosjektmenighetene.

Domprostiet kom med i gjennomføringsfasen i trosopplæringen fra 2012.

Det ble 2012 lagt ned betydelig arbeid i vårt tverrfaglige team for trosopplæring – TOL team og i vårt samarbeidsorgan Menighets- og kirkeforum (MKF). Vi opplever et kontinuerlig behov for opplæring og veiledning av enhetene ute. Tunsberg bispedømmeråd har også i 2012 på egen økonomi utvidet økonomisjefens stilling pga arbeidet å med kvalitetssikre trosopplærings økonomiske side.

Tunsberg bispedømmes trosopplæringsmenigheter hadde i 2012 kun et mindreforbruk på ca kr. 109.000. Dette er en svært liten del av tildelingen til Tunsberg bispedømme, og kan sees som et positivt resultat av det samspillet bispedømmerådets TOL-team – menigheter, kirkeverger og kirkelige medarbeidere har hatt.

Tilskudd fra opplysningsvesenets fond

Tunsberg bispedømmeråd forvaltet tilskudd på kr 661.850 for 2012. Beløpet er inkludert kr. 100.000 i tilskudd til stillingen rådgiver for misjon ved bispedømmekontoret. Dette beløpet er ikke regulert på mange år. Det ble søkt om støtte til 52 prosjekter med total søknadssum kr 1 686 600. Tunsberg bispedømme ble for 2012 ikke tildelt midler til vennsksarbeid.

C. EVALUERINGER

Fagsamlinger og kurs, samt Ungdomemns Bispedømmemøte er fulgt opp med evalueringer i spørreskjemaer, umiddelbare tilbakemeldinger/oppsummering i kurs/møter og ved responser fra proster og tillitsvalgte i egne møter som har handlet om evaluering.

Det er også laget et eget utdrag AFI-rapporten om arbeidsmiljøforhold spesielt for Tunsberg bispedømme.

På området menighetsutvikling er det utarbeidet egne verktøy for menighetsanalyse til bruk i lokal menighetene i Tunsberg bispedømme. Dette arbeidet har skjedd i samarbeid med MF, og har allerede gitt resultater for evaluering av virksomheten i de lokale menigheter som var involvert.

D. ØKNING AV ANTALLET LÆRLINGER I STATSFORVALTNINGEN

Tunsberg bispedømmeråd, med ansvar for organisering og ledelse av prestatjenesten i bispedømmet har ikke lærlingeplasser. Kirkevergene er informert om lærlingeordningen og muligheter som ligger i denne.

E. ETISKE RETNINGSLINJER OG RISIKO FOR MISLIGHETER

Tunsberg bispedømmeråd har utarbeidet etiske retningslinjer for virksomheten .

F. OPPFØLGING AV REVISJONSMESSIGE FORHOLD

I revisjon av vårt regnskap for 2011 fikk vi 3 kommentarer til regnskapet og disposisjonene: Anskaffelser – Mislighetsrisiko / varslingsrutiner og Trosopplæring / måloppnåelse.

I vårt tilsvarende til Riksrevisjonen av 10. april 2012 er manglene vedr. punkt 1 og 3 korrigert. Når det gjelder punkt 2 varslingsrutiner er dette inkorporert i Etiske retningslinjer for Tunsberg bispedømme utarbeidet pr. 08.02.2013 og punkt 2 Mislighetsrisiko på økonomiområdet er tatt inn i Årsplanen for 2012. Se punkt 4.2.4.

På vei mot nye mål. Foto:EFZ

